

UNIVERZITA KARLOVA
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

diplomová práce

Pastorační práce na ulici jako nová forma prevence kriminality

Daniela Klenovcová

Katedra pastorační a sociální práce ETF UK

Vedoucí práce PhDr. Eva Křížová, Ph.D.

Studijní program Teologie

Studijní obor Křesťanská krizová a pastorační práce – diakonika

Praha 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci s názvem *Pastorační práce na ulici jako nová forma prevence kriminality* napsala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

V Týnci nad Sázavou dne 30. 3. 2018

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá tématem pastorační práce na ulici jako nové formy prevence kriminality a otevírá téma tohoto nového přístupu inspirovaného mezinárodním křesťanským hnutím Street Pastors. Cílem práce je popsat možnosti, jak tento nový přístup zavést do prostředí hlavního města Prahy. Městský obvod Praha I dlouhodobě čelí problémům spojeným s masovým turismem a dalším jevům. Nejprve autorka tyto problémy pojmenovává, dále vymezuje pojmy týkající se terénní pastorační práce v kontextu sociální práce a sociálních služeb a poté popisuje zkušenosti s terénní pastorační prací v křesťanství. Autorka dále seznamuje se zahraničním hnutím Street Pastors a s jeho posláním, vizí, hodnotami a zásadami. Závěrem navrhuje podobu sociální akce inspirované hnutím Street Pastors, která by mohla být aplikována v Praze.

Klíčová slova

pastorační práce na ulici, Praha, prevence, Street Pastors, turismus

Summary

This diploma thesis deals with a topic of pastoral street work as a new form of crime prevention and opens up the theme of this new approach inspired by the international Christian movement Street Pastors. The goal of this diploma thesis is to describe the possibilities how to implement pastoral street work idea in environment of the Prague I Municipality District. As being traditional centre of culture, science, business, public services and tourism, Prague faces today to many associating problems resulting from increase in number of tourists. First, the author describes these problems such as increasing noise, higher criminality, noise disturbance or alcohol consumption in the night streets. Further, the author defines the basic concepts of social work, and describes briefly

the history of Christian mutual help in terrain. Then she focuses on the movement Street Pastors that could be an alternative solution to these problems and describes on it's mission, vision, values and principles. Street Pastors is an international network of Christian volunteers, that focuses on similar problems in many cities worldwide. Finally, the author proposes how ideas of Street Pastors could be applied in Prague.

Keywords

pastoral streetwork, Prague, prevention, Street Pastors, tourism

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Evě Křížové, Ph.D. za vedení diplomové práce. Dále děkuji panu Pavlu Dvořáčkovi, faráři Českobratrské církve evangelické v Praze 1; panu Bc. Jiřímu Stejskalovi, řediteli Městské policie Praha 1; panu Bc. Luboši Turzíkovi, DiS., metodikovi organizace Naděje; panu Mgr. Ladislavu Vargovi, DiS., metodikovi prevence kriminality pro Prahu 1, a panu Mikuláši Vymětalovi, Th.D., celocírkevnímu faráři Českobratrské církve evangelické pro humanitární aktivity, menšiny a lidi sociálně vyloučené, za konzultace a poskytnutí důležitých informací. Také děkuji členům své rodiny za trpělivost a všestrannou podporu.

Obsah

Úvod	11
1. Problémy velkoměsta	13
1.1 Turismus	14
1.2. Péče o lidi závislé na návykových látkách.....	20
1.3. Péče o lidi ohrožené ztrátou bydlení	22
1.4. Udržování pořádku.....	23
1.5 Antikonfliktní team	24
1.6 Církve.....	24
2. Vymezení pojmů	27
2.1 Prevence	27
2.2 Pastorage	29
2.2.1 Pastorační rozhovor	30
2.2.2 Otázka misie	31
2.3 Terénní práce a streetwork.....	34
2.3.1 Terénní služby	34
2.3.2 Terénní programy.....	34
2.4 Využití metod sociální práce v pastoraci	37
3. Terénní práce v křesťanství.....	40
4. Street Pastors.....	48
4.1 Pojem street pastors	48
4.2 Vznik	49
4.3 Poslání.....	49
4.4 Vize	51
4.5 Hodnoty	51
4.6 Zásada preventivního působení	52
4.7 Zásada participace.....	54
4.8 Růst.....	56
4.9 Péče o rituál.....	57

4.10 Činnost.....	58
4.11 Úskalí pastorační práce na ulici	62
4.12 Vyhodnocování.....	65
4.13 Kdo se může stát street pastorem.....	66
4.14 Jak založit Street Pastors	68
5. Realizace terénní pastorační práce v České republice	70
5.1 Dosavadní praxe	70
5.2. Otázka legitimacy pastoračního pracovníka na ulici	71
5.2.1 Duchovní služba Armády České republiky.....	71
5.2.2 Asociace nemocničních kaplanů.....	72
5.2.3 Vězeňská duchovenská péče	72
5.2.4 Celocírkevní kazatel pro humanitární aktivity, menšiny a lidi sociálně vyloučené.....	73
5.3. Realizace.....	75
6. Závěr.....	79
7. Seznam literatury.....	81
Knižní publikace	81
Církevní dokumenty.....	82
Elektronické zdroje	83
Zákony	86
8. Přílohy	89

Úvod

Praha, hlavní město České republiky, se v posledních letech stala rychle rozvíjející se metropolí. Je tradičním centrem v oblasti věd, kultury, obchodu, veřejných služeb a turismu, a ulice centra Prahy jsou proto stále plné lidí. Tento rozvoj však s sebou přináší i některé jevy, které jsou vnímány jako negativní. Patří mezi ně rušení nočního klidu, dopravní zátěž, zejména vozidly taxislužeb v nočních hodinách, ničení zařízení občanské vybavenosti, kapesní krádeže a některé další delikty. Kromě toho centrum města zachycuje velký pohyb osob ohrožených sociálním vyloučením hledajících zde šanci na lepší život a je také přirozeným centrem drogové scény. Místní komunita se musí vyrovnávat jak s těmito problémy, tak i s tím, že následkem vzrůstajících životních nákladů odchází stálí obyvatelé, a soudržnost komunity je proto ohrožena.

Příspěvek k řešení těchto problémů by mohla pastorační práce na ulici. V Praze se různé modely pastorační práce na ulici již uskutečňují, stejně jako jsou zde provozovány další služby na zmírnění dopadů uvedených jevů, vydávány vyhlášky a vypracovávány dílčí projekty. Na řešení se podílí již mnoho subjektů, například samospráva městské části, složky záchranného systému, církve, neziskové organizace, nezřídka zřizované církvemi, technické služby a další.

Některé myšlenky pastorační práce na ulici zakotvené v zahraničním projektu Street Pastors jsou však zcela nové a mohly by posloužit k vylepšení stávajících služeb anebo jako inspirace pro vznik služeb nových.

Jedná se o hnutí, které se zvláště zaměřuje na negativní jevy spojené s nočním životem větších měst. Street Pastors jsou křesťanskou iniciativou, jež umožňuje křesťanům podílet se společně na vytváření lepšího světa. Činnost iniciativy je charakteristická tím, že se odehrává ve specifickém prostředí nočního města,

nazývaném „*after-hours culture*“ (kultura hodin po zavírací době) nebo také „*night economy*“ (noční ekonomika), a působí zde preventivně proti vzniku negativních jevů, jako je hluk, násilí nebo nepořádek.

Hnutí se však nezabývá jen bezprostředními dopady nočního života na bezpečnost v ulicích, ale zaměřuje se i na posilování vztahů mezi rezidenty, církvemi, samosprávou, policií a dalšími subjekty a na budování komunikačních mostů mezi nimi. Hlavní myšlenky hnutí totiž vycházejí z přesvědčení, že špatná soudržnost komunity stojí za vzrůstajícím pocitem ohrožení v komunitě a z toho pramenících problémů. Proto je zde důraz na budování vztahů v komunitě zcela klíčový.

Cílem této diplomové práce je informovat o zahraničním projektu Street Pastors, který vznikl ve Velké Británii a rozšířil se do mnoha zemí světa, seznámit s jeho základními myšlenkami a zhodnotit možnosti jejich využití v hlavním městě, a to především v oblasti městské části Praha 1.

Diplomová práce nejprve seznamuje s problémy Prahy 1 s akcentem na noční život. Poté se zabývá tím, jaké pojetí pastorační práce by bylo vhodné k přispění k řešení problému. Dále seznamuje s pastorační prací na ulici jako se základní platformou pro poskytování křesťanské péče a šíření Dobré zvěsti a rovněž s její historií a jejím teologickým zakotvením. Poté se zmiňuje o terénní sociální práci a streetworku tak, jak jsou zakotveny v zákoně o sociálních službách, a také dalších službách zaměřených na řešení negativních jevů v centru města. Jsou uvedeny rovněž některé již existující způsoby pastorační práce na ulici. Dále seznamuje se zahraničním projektem Street Pastors a nakonec navrhuje, jak by mohly být některé principy pastorační práce na ulici využity v prostředí Prahy 1.

1. Problémy velkoměsta

Městská část Praha 1 leží ve středu Prahy na rozloze 550 hektarů a tvoří ji katastrální území Hradčany, Malá Strana, Staré Město a Josefov. Do této městské části také zasahují katastrální území Holešovic, Nového Města a Vinohrad.¹

V metropoli žilo v roce 2011, kdy se uskutečnilo poslední Sčítání lidu, domů a bytů, přibližně 1 200 000 obyvatel, z toho 30 561 obyvatel žilo v Praze I. V té době bylo v Praze I 1 953 obydlených domů a v těchto domech 12 170 obydlených bytů.²

Počet obyvatel přihlášených trvale k pobytu v Praze I se však v posledních letech snižuje. Snížení počtu obyvatel přihlášených k trvalému pobytu v Praze I je sice malé, ale při porovnání údajů z let 2013 až 2017³ můžeme sledovat trend úbytku trvale přihlášených osob. Zatímco k 1. 1. 2013 zde bylo 24 997 trvale přihlášených obyvatel, o rok později to bylo jen 24 695 obyvatel. K 1. 1. 2017 zde žilo 24 441 stálých obyvatel a o rok později 24 320 obyvatel. Úbytek se jedná pouze osob ženského pohlaví, nikoliv mužů, kterých zde naopak nepatrně přibylo [viz Příloha 1].

Tato část Prahy je v současné době také velmi zatížena dopravou. K území Prahy 1 přiléhá frekventovaná pražská dopravní tepna, Severojižní magistrála, kterou tvoří několik ulic. Jednou z nich je ulice Wilsonova u hlavního nádraží. V běžný všední den na jaře roku 2015 po ní v oblasti hlavního nádraží projelo v obou směrech 80 000 automobilů.⁴

---

¹ Městská část Praha 1. *Informace o území*. [online] Dostupné 20. 2. 2018 zde: <http://www.praha1.cz/cps/praha-1.html>, oddíl Informace o území

² Český statistický úřad. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online] Dostupné 20. 2. 2018 zde: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SLDB-ZAKL-Praha&pvoc=&katalog=31428&z=T>

³ Mistopisy.cz [online] Dostupné 26. 2. 2018 zde: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/4609/praha-1/pocet-obyvatel/>

⁴ Technická správa komunikací Praha. *Ročenka dopravy Praha 2015*. [online] Dostupné 28. 2. 2018 zde: <http://www.tsk-praha.cz/static/udi-rocenka-2015-cz.pdf>, str. 14

1.1 Turismus

V městské části Praha 1 je situováno mnoho kulturních památek, které jsou cílem návštěv turistů, a proto se jedná o turisticky značně vytíženou oblast. V roce 1992 bylo historické centrum Prahy zapsáno na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.⁵

Nachází se zde proto množství ubytovacích zařízení, restaurací a dalších služeb na podporu turistického ruchu. Do Prahy 1 směřují rovněž návštěvníci ubytování v jiných částech Prahy, a to právě za nabídkou služeb a koncentrací kulturních památek a jiných atrakcí. Praha 1 je tedy centrem turistického ruchu v hlavním městě.

Návštěvnost hlavního města Prahy turisty má celkově již roky vzrůstající trend. V Praze se v roce 2015 ubytovalo více než 6 573 000 lidí, o půl milionu více než v předešlém roce, a silný nárůst je možné sledovat i v letech předchozích. Vyrůstal i celkový počet přenocování v pražských ubytovacích zařízeních a v roce 2015 činil 16 milionů noclehů.⁶

Zvýšila se i návštěvnost jednotlivých památek. Nejnavštěvovanější památkou v Praze 1 je Pražský hrad na Hradčanech, kam v roce 2000 přišlo 1 024 413 lidí⁷, ale v roce 2016 již Pražský hrad dosáhl jednou tak velké návštěvnosti, celkem 2 100 000 osob⁸.

---

⁵ České dědictví UNESCO. [online] Dostupné 28. 2. 2018 zde: <https://www.unesco-czech.cz/praha/predstaveni/>

⁶ Prague City Tourism. *Tisková zpráva*. [online] Dostupné 28. 2. 2018 zde: <http://www.praguecitytourism.cz/cs/media/tisk/praha-loni-pokorila-rekord-v-poctu-turistu-i-v-jejich-prenocovani-12230>

⁷ Prague City Tourism. *Statistiky návštěvnosti pražských památek*. [online] Dostupné 1. 3. 2018 zde: <https://www.praguecitytourism.cz/cs/nase-cinnost/statistiky-a-analyzy/statistiky-navstevnosti-prazskych-pamatek>

⁸ CzechTourism. *Návštěvnost turistických cílů*. Dostupné 1. 3. 2018 online zde: <http://czech-tourism.cz/institut-turismu/marketingovy-vyzkum/infografiky/navstevnost-turistickych-cilu-2016/>

Situace v Praze je součástí širšího trendu rozvoje masového turismu, který započal v letech po druhé světové válce a celosvětově pokračuje dodnes. Lidé po válce začali ve velkém počtu navštěvovat destinace v zahraničí, kde se chtěli rekreovat a odpočinout si od práce. Počet lidí, kteří trávili dovolenou v zahraničí během druhé poloviny 20. století a začátku 21. století, neustále vzrůstal. Zatímco v sedmdesátých letech 20. století takto cestovalo 170,6 milionu lidí, během osmdesátých let to bylo 278,1 milionu lidí. V roce 2000 to bylo již 678,8 milionu a roku 2005 činil počet mezinárodních turistů 806,8 milionu. V roce 2008 se takového způsobu cestování účastnilo již 924 milionů lidí. Roku 2012 to byla celosvětově více než miliarda příjezdů.⁹

S tlakem, který přináší masový turismus v Praze, se vyrovnává řada institucí. Na bezpečnost ulic ve zmíněné oblasti dohlíží městští policisté z Obvodního ředitelství Městské policie Prahy 1 a příslušníci Policie ČR.

Vážným problémem, s nímž se centrum Prahy vypořádává, je rušení nočního klidu.¹⁰ Podle Městské policie byly v Praze 1 v posledních letech otevřeny stovky restaurací a barů, z nichž mnoho je i s hudební produkcí. Do těchto zařízení dojíždějí jak obyvatelé ostatních částí Prahy, tak zahraniční i čeští turisté. Pohyb lidí mezi restauracemi s sebou přináší také velkou dopravní zátěž. Centrem Prahy projíždí každou noc souvislý proud automobilů, z nichž podle pozorování příslušníků městské policie tvoří asi 80 % vozidla taxislužeb. Tyto vozy převážejí zejména návštěvníky restaurací a přispívají k nárůstu hluku v nočních hodinách. Noční dopravou je nejvíce zatížená oblast ulice Francouzská, která již spadá do sousední Prahy 2, ale směřuje k Praze 1. Tento ruch utichá až kolem páté ranní hodiny.

---

⁹ Rosa María GONZÁLES TIRADOS. *Half a century of mass tourism: evolution and expectation*. The Service Industries Journal, [online] 27. září 2010. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <http://dx.doi.org/10.1080/02642069.2010.485639>

¹⁰ Informace podal ředitel Obvodního ředitelství Městské policie Praha 1 Bc. Miroslav Stejskal dne 11. 1. 2017

Největší podíl na hluku mezi domovními bloky však mají pěší turisté, kteří konzumují alkohol a pohybují se ulicemi. Právě cenově dostupný alkohol bývá jedním z cílů cesty výletníků a jeho konzumace se stala již běžnou součástí turismu. Negativní dopad masové konzumace alkoholu jak na turisty, tak na hostící komunity je však již poměrně znám. Rizika spočívají nejen v jeho momentální konzumaci turisty, ale mívají i určité dopady na hostící komunity. Masová konzumace alkoholu v hostících komunitách může mít sice okamžitý příznivý ekonomický dopad, ale z dlouhodobého pohledu přináší také rizika, především zdravotní a sociální.¹¹

Problémem se zdá být také trend krátkodobého ubytování pomocí internetové aplikace Airbnb, skrze niž mohou majitelé bytů nabízet ke krátkodobému pronájmu své byty v dané lokalitě. Tento typ ubytování se vyznačuje tím, že nepodléhá žádné zákonné regulaci. V jednotlivých bytech se střídají turisté často den po dni, a tak není možné vykonávat téměř žádnou kontrolu nad jejich chováním. Například v pátek 13. října 2017 aplikace nabízela v Praze 1 celkem 249 nabídek k okamžitému pronájmu na následující víkend, přičemž bylo hlášeno, že jde o pouhých 9 % dostupné kapacity.¹²

Strážníci městské policie se zaměřují na místa, která jsou rušením nočního klidu osobami pod vlivem alkoholu zatížena nejvíce. Patří mezi ně Malá Strana, Josefov, Staroměstské náměstí nebo oblast v okolí Náměstí Republiky a ulice Dlouhá. Strážníci působí jak na stacionární rušitele nočního klidu, tak na skupiny, jež se pohybují mezi jednotlivými bary. Řešení těchto problémů klade na strážníky specifické nároky, především na přesun hlídek. Strážníci také musejí

---

¹¹ CISNEROS ÖRNBERG Jenny, ROOM Robin. *Impact of tourism on drinking and alcohol policy in low- and middle- income countries: A selective thematic review*. Contemporary Drug Problems, [online]. Číslo 41, 2014. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <http://journals.sageup.com/doi/pdf/10.1177/009145091404100202>

¹² Airbnb.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.airbnb.cz/>

zvlášť posoudit, zda se jedná o prostý hovor v ulicích, který není deliktem, nebo o rušení nočního klidu upravené příslušnou legislativou.

Rušení nočního klidu upravuje Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích¹³. V §47, odstavci 1, písmene c). Zákon konstatuje, že přestupku se dopustí ten, kdo poruší noční klid. Popřípadě je aplikován odstavec 1, písmene d), podle kterého se přestupku dopustí ten, kdo vzbudí veřejné pohoršení.

Odstavec 6 stejného zákona stanoví dobou nočního klidu dobu od 22. do 6. hodiny.

Obtěžování hlukem rovněž upravuje Zákon 89/2012 Sb. Občanský zákoník¹⁴. V §1013, odstavci 1) je uvedeno, že vlastník se zdrží všeho, co působí, že odpad, voda, kouř, prach, plyn, pach, světlo, stín, hluk, otřesy a jiné podobné účinky (imise) vnikají na pozemek jiného vlastníka (souseda) v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezují obvyklé užívání pozemku.

I v případě, že se osoby na ulici nedopouštějí žádného přestupku, i běžný rozhovor několika lidí na noční ulici může narušit klid lidí spících v okolních domech.

V roce 2016 počet přestupků rušení nočního klidu v celé Praze oproti roku předešlému vzrostl o téměř 16 %. Zatímco v roce 2015 strážníci řešili 17 716 případů rušení nočního klidu, v roce 2016 to bylo 20 519 případů.¹⁵ Rozdílem 16 % se jedná o nárůst podstatný, statistika však nezachycuje všechny případy rušení hlukem, ale pouze ty, které spadají do kategorie přestupků.

---

¹³ Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích. Centrum.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-prestupcich/>

¹⁴ Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

¹⁵ Městská policie Hlavního města Prahy. [online.] *Zpráva o činnosti Městské policie hl. m. Prahy za rok 2016*. Dostupné 1. 3. 2018 zde: http://www.mppraha.cz/images/Rocni_zpravy/Zpr%C3%A1va_o_%C4%8Dinnosti_MP_PRAHA_2016.pdf, Str. 19

Také některé ostatní přestupky proti veřejnému pořádku zaznamenaly v roce 2016 nárůst. Strážníci v roce 2016 například řešili i 4438 přestupků vzbuzování veřejného pohoršení, v roce 2015 to bylo 4177 případů. Přibylo případů neuposlechnutí výzvy úřední osoby, porušení veřejného pořádku při veřejných akcích a neoprávněný zábor veřejného prostranství.

Strážníků je však nedostatek. Mezi lety 2010 až 2016 došlo k úbytku zaměstnanců městské policie v celé Praze o téměř 20 %, ale počet přestupků vzrostl o 17 %. Roku 2010 pracovalo u Městské policie 2699 lidí, ale v roce 2016 to bylo něco málo přes 2200 zaměstnanců.¹⁶

Na základě obou statistik lze srovnat i počet přestupků, které městská policie řešila. Celkově jich mezi těmito roky přibylo. V roce 2010 bylo odhaleno 941 533 přestupků, ale v roce 2016 to bylo 1 099 095 přestupků. To znamená, že v roce 2016 řešilo 80 % personálu městské policie téměř 117 % přestupků oproti době před 6 lety.

Samospráva Úřadu městské části Praha 1 však přijímá na zmírnění těchto jevů některá další opatření. Úřad městské části Praha 1 v roce 2014 podal Magistrátu hlavního města Prahy návrh na omezení provozní doby restauračních zařízení v exponovaných lokalitách jako podpůrné opatření k vytvoření podmínek pro větší klid v nočních hodinách, Praha však dosud patřičnou vyhlášku nemá. Na začátku roku 2017 Rada hlavního města Prahy však obdobný návrh Úřadu městské části Praha 2 odmítla.¹⁷

V roce 2014 Úřad městské části Praha 1 jednal se zástupci některých nočních zábavních podniků. Podnikům od té doby bezplatně povoluje umístění lanových

---

¹⁶ Srovnání s: Městská policie hl. m. Prahy. [online] *Zpráva o činnosti Městské policie hl. m. Prahy za rok 2010.* Dostupné 1. 3. 2018 zde: http://www.mppraha.cz/images/Rocni_zpravy/zprava-o-cinnosti-mestske-policie-praha-za-rok-2010.pdf, str. 33

¹⁷ Městská část Praha 1. [online] *Jak bude hlavní město Praha řešit porušování pořádku a nočního klidu? Ptá se Praha 1.* Tisková zpráva 17. 1. 2016. Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://www.praha1.cz/cps/odbory-a-oddeleni-66839.html>

vchodových navaděčů pro lepší organizaci vstupu do zařízení. Opatření má přispět k tomu, aby návštěvníci zařízení nestáli delší dobu venku a nenarušovali klid v ulicích.¹⁸

Městská policie řeší rovněž problémy, které jsou spojeny s hromadnými příjezdy mladých lidí z některých států Evropské unie v období prázdnin. Tento typ turistiky je spojen s konzumací množství alkoholu. Městská policie je v současné době na příjezdy těchto turistů dobře připravena. O akcích je informována a hlídky v termínech vždy posiluje. Tato opatření však kladou velké nároky na personální kapacity městské policie.

V Praze v současné době neexistuje žádné speciální zařízení, které by v rámci prevence patologických jevů poskytovalo služby turistům z ciziny. Ti se v případě nesnází obracují například na organizace poskytující služby lidem bez přístřeší, jež sídlí v centru Prahy. Denní centrum Naděje je umístěno v ulici U Bulhara nedaleko železniční stanice Praha hlavní nádraží a někdy v něm hledají pomoc cizinci, kteří během pobytu v Praze poztráceli své věci nebo na nich byla spáchána trestná činnost, a ocitli se tak v centru Prahy bez peněz a dokladů. Přestože se organizace službami orientuje spíše na občany, kteří mají trvalý pobyt v České republice a jsou v ohrožení ztrátou bydlení, v jednotlivých případech poskytuje služby i těmto cizincům.¹⁹ Denní centrum je s výjimkou mrazivých dnů otevřeno pouze přes den.

---

¹⁸ Městská část Praha 1. [online] *Řešení hluku v nočních hodinách dostává reálné obrysy. Praha 1 není jedinou radnicí usilující o zavedení vyhlášky omezující provozní dobu problémových podniků.* Tisková zpráva 12. 2. 2014. Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://www.praha1.cz/cps/odbory-a-oddeleni-41266.html>

¹⁹ Ze statistik Naděje nelze tyto jednotlivé případy identifikovat. Autorka diplomové práce v denním centru pracovala v letech 2008 a 2009 a podle vlastního pozorování se na jeho pracovníky v té době obraceli cizinci, kteří ztratili doklady, peníze nebo oblečení a nemohli zaplatit ubytování, stravu ani cestu domů. Poskytovatel služby přitom nerozlišuje, zda jde o turistu či cizince, který přijel do České Republiky například za prací. Naděje těmto lidem poskytuje základní sociální poradenství, stravu, oblečení a případně nocleh.

Cizincům v centru Prahy dále poskytují služby například Centrum pro integraci a migraci v Praze 3 nebo Středisko Migrace Arcidiecézní charity Praha v Praze 2, ale žádná se nezaměřuje na prevenci problémů, které přináší noční život v metropoli.

Metodik prevence kriminality Úřadu městské části Praha 1 usiloval o vydání informačních letáků pro zahraniční turisty, ze kterých by se mohli dozvědět základní fakta o Praze, o nabídce veřejných služeb pro situace nouze či důležitých telefonních číslech, pracovně nazvaný „Bedekr užitečných institucí“, ale tento záměr nebyl uskutečněn, protože nenalezl podporu.²⁰

1.2. Péče o lidi závislé na návykových látkách

Další lidé, kteří nalézají pomoc v oblasti Prahy 1, jsou lidé závislí na návykových látkách. Přirozeně se koncentrují ve Vrchlického sadech nedaleko stanice Praha hlavní nádraží.

Jedná se o místo, kde také tradičně působí terénní pracovníci organizací poskytujících služby lidem závislým na nealkoholových drogách. Důvodem je skutečnost, že právě tato oblast je jakýmsi spádovým místem pražské drogové scény a snaha terénních pracovníků přiblížit se svým klientům v jejich přirozeném prostředí. V současné době zde svůj terénní program naplňují organizace Drop in²¹, Sananim²² a Progressive²³. Obvyklou službou, kterou klientům v rámci prevence poskytují, je výměna použitých injekčních stříkaček, rozdávání tamponů, lahviček s fyziologickým roztokem, vitaminových tablet a dalšího zdravotnického

---

²⁰ Informace podal Mgr. Ladislav Varga, DiS., metodik prevence kriminality Úřadu městské části Praha 1 dne 15. 2. 2017

²¹ Drop in. [online] Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://www.dropin.cz/index.php/terenni-program>

²² Sananim. [online] Dostupné 1. 3. 2018 zde: [http://www.sananim.cz/terenni-programy-\(tp\)/kde-tp-najdete.html](http://www.sananim.cz/terenni-programy-(tp)/kde-tp-najdete.html)

²³ Progressive. [online] Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://www.progressive-os.cz/no-biohazard/>

materiálu. Městská policie často přijímá od lidí, kteří místem procházejí, oznámení o nelegální činnosti. Kolemjdoucí považují terénní pracovníky za obchodníky s drogami a stěžují si na ně.

Počet oznámení odpovídá tomu, že místem projde každý den mnoho lidí. Průměrný denní počet pasažérů Českých drah ve stanici Praha hlavní nádraží v rámci Pražské integrované dopravy činil roku 2016 více než 35 000. Pražská integrovaná doprava přitom tvoří jen 43 % odbavených spojů.²⁴ Velká část cestujících prochází právě Vrchlického sady ve směru k ulici Washingtonova.

Městská policie v současné době řeší tento problém vysíláním hlídek na místo a vykazováním terénních pracovníků. Ti se však na své stanoviště opět vrací. Městská policie nedaleko tohoto stanoviště nainstalovala vlastní kontejner na vhazování materiálu použitého při aplikaci drog. Kontejner se sice zaplňuje, nahradit terénní sociální službu však nemůže a tento problém není v současné době ještě vyřešen. Pracovníci terénní sociální služby nezajišťují pouze výměnu injekčních stříkaček, ale především zprostředkovávají klientům kontakty na navazující služby. Někdy pro člověka závislého na drogách bývá kontakt s terénním pracovníkem sociálních služeb prvním impulzem pro zahájení léčby.²⁵

Oblast Vrchlických sadů je rovněž prostorem, kde dochází ke kapesním krádežím, ale tento jev se podle informací městské policie v poslední době zmírnil, snad díky působení hlídek. Městské policii se ve spolupráci s Policií České republiky daří též mnoho kapesních krádeží objasnit a lokalita není již vnímána jako nebezpečná.

---

²⁴ Technická správa komunikací Hlavního města Prahy. [online] *Ročenka 2016*. Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://www.tsk-praha.cz/static/udi-rocenka-2016-cz.pdf>, Str. 26

²⁵ Podle Zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách je terénní práce v oblasti sociálních služeb prvním stupněm v poskytování sociálních služeb. Následují ambulantní, případně pobytové služby sociální prevence. O těchto službách často informuje klienta právě terénní pracovník.

1.3. Péče o lidi ohrožené ztrátou bydlení

V Praze také žije mnoho lidí ohrožených ztrátou bydlení. Jak tyto lidi nazývat, je předmětem diskuze. Obecně se používá označení bezdomovec. V odborné literatuře, v metodikách nebo v koncepčních materiálech různých subjektů se objevují pojmy jako lidé bez přístřeší, lidé na pokraji, lidé v závažné životní situaci spojené se ztrátou bydlení, lidé ohrožení sociálním vyloučením. Otázkou rovněž zůstává, jak určit, kdo je bezdomovcem a kdo jím není. V posledních letech se uskutečnilo několik sčítání lidí bez přístřeší, která se lišila právě způsobem určení, koho do sčítání zahrnout, a také metodikou sčítání. Podle sčítání z roku 2010 o jedné noci na konci měsíce dubna nocovalo na veřejných místech hlavního města 3300 lidí.²⁶ Počet lidí, kteří jsou ohroženi ztrátou bydlení a pohybují se v městském centru, je však mnohem vyšší. Sčítání totiž nezahrnuje osoby trávící noc v noclehárnách a azylových domech ani lidi, kteří sice aktuálně měli kde bydlet, ale toto bydlení bylo nejisté. Přesto se nacházejí v obtížné situaci. Pohybují se v centru města, protože věří, že se zde lépe zabezpečí a budou zde čerpat některé služby.

Těmto lidem poskytují služby některé pražské organizace provozováním noční terénní práce v zimním období. V současné době noční terénní práci zajišťuje organizace Naděje.²⁷ Ta zpočátku k této činnosti používala sanitní vůz, který poskytl Úřad městské části Praha 1. Poté, co sanita dosloužila, využívá běžný automobil, který obdržela darem od sponzora. Obvykle dva terénní pracovníci v automobilu projíždějí vytipované oblasti Prahy, kde zastaví a lidi bez přístřeší již dohledávají pěšky, popřípadě postupují podle pokynů centrálního dispečinku. Lidem nabízejí ubytování v noclehárnách, kam je v případě zájmu převážejí.

---

²⁶ ŠNAJDROVÁ Zuzana, HOLPUCH Petr. *Sčítání bezdomovců na území Hl. města Prahy. Závěrečná zpráva*. [online] Praha, 2010. Dostupné 1. 3. 2018 zde: http://socialni.praha.eu/public/44/9f/ae/1877854_502943_zaverecna_zprava_scitani_bezdomovcu_hmp_2010.pdf, str. 29

²⁷ Informace poskytl pan Bc. Luboš Turzík, DiS., metodik Naděje dne 23. 2. 2017.

V zimě 2016–2017 pracovníci noční terénní práce zaznamenali 1372 kontaktů s lidmi pobývajících na ulici.

Ubytování však provází řada problémů. Terénní pracovníci často řeší dilemata spojená s dobrovolností ubytování v noclehárnách. Řada lidí nocujících venku této nabídky využít nemůže, protože má venku partnera nebo majetek, který se do noclehárny nevejde, anebo zvíře, které si rovněž do noclehárny brát nesmí. Ubytován nesmí být také člověk pod vlivem alkoholu. Noční ubytování provázejí také problémy s rušením lidí již spících.

Naděje bude pravděpodobně v budoucnu provozovat další sanitní vůz, který poskytne Ministerstvo zdravotnictví České republiky. Sanitní vůz bude sloužit takzvané pouliční medicíně, ale zřejmě jen ve dne.

1.4. Udržování pořádku

Stěpy z lahví poházených na zem ohrožují kolemjdoucí a jsou v ulicích centra Prahy častým jevem. Ulice jsou znečištěné také i jiným odpadem. Úřad městské části Praha 1 řeší tento problém ve spolupráci s Pražskými službami, které zajišťují sběr a odvoz komunálního a tříděného odpadu na území hlavního města Prahy.

Úřad městské části Praha 1 také vytvořil projekt, který nabízí práci lidem ohroženým ztrátou bydlení. Klienti organizací poskytujících služby lidem bez přístřeší, již jsou s těmito organizacemi v kontaktu, jsou Úřadem městské části Praha 1 zaměstnáváni právě k úklidu ulic v oblasti. Zaměstnávání je však realizováno na základě dohody o provedení práce a nezakládá zaměstnanci účast na sociálním pojištění. Je otázkou, zda je tento typ zaměstnávání klientům organizací prospěšný či nikoliv.

Městská policie každý rok na jaře pořádá akci Jehla, kdy strážníci procházejí okolí dětských hřišť a sbírají použité injekční jehly.

1.5 Antikonfliktní team

V druhé polovině roku 2017 působil v centru Prahy takzvaný Antikonfliktní tým, který měl pomoci zmírnit vážné problémy v ulicích. Tento tým působil na základě smlouvy mezi Městskou částí Praha 1 a soukromou společností. Jednalo se o pilotní projekt. Členové Antikonfliktního týmu byli zaměstnanci soukromé bezpečnostní agentury a jejich nábor a školení bylo plně v kompetenci této soukromé společnosti. Jejich hlavním úkolem bylo zklidňovat situaci na ulici, vyhledávat problematická místa, informovat lidi o porušování nočního klidu. Členové antikonfliktního týmu neměli téměř žádné kompetence, nenesli zbraně a jejich případným úkolem bylo zavolat policii.²⁸ Antikonfliktní tým plnil spíše symbolickou úlohu ochránců pořádku založenou na zastrašování. V týmu byli pouze muži. Hlavními znaky byla maskulinita a tmavé oblečení [viz Příloha 2]. Jejich aktivity byly příležitostné, členové antikonfliktního týmu strávili v terénu jen několik nocí.

1.6 Církev

Problémy centra velkoměsta jsou výzvou pro církve a církevní organizace působící v oblasti, které by mohly přispět k řešení problémů spojených s nočním životem v Praze 1. Církvi a církevních organizací sídlících v Praze 1 je několik. Jedním z církevních sborů je Farní sbor Českobratrské církve evangelické při kostelu svatého Klimenta, také označovaný jako Klimentská farnost. Sbor sídlící v samotném centru Prahy by mohl mít velký potenciál k řešení problémů spojených s nočním životem v Praze 1. V současné době však tyto problémy na fungování sboru spíše doléhají. V Praze 1 došlo v minulých letech k velkému zvýšení nájmu bytů v souvislosti s ustanovenou deregulací nájemného. Mnoho lidí, kteří byli členy tohoto církevního sboru, se muselo vystěhovat do okrajových

---

²⁸ DTV [online] Oldřich Lomecký. Dostupné 1. 3. 2018 zde: <https://video.aktualne.cz/dtv/lomecky-antikonfliktni-tym-nevznikl-jenom-kvuli-kurakum-prah/r~22cbf8644b8511e79680002590604f2e/>

lokalit Prahy, a na svou faru tak musejí dojíždět z velké dálky. Pro řadu lidí je tak značně ztížena možnost kontaktu se svým sborem.²⁹

Farnost je situována v ulici Klimentská, ležící právě v turisticky exponované lokalitě a v její blízkosti se pohybuje množství lidí. Přesto farář církve Pavel Dvořáček uvádí, že cítí nedostatečnost kontaktů církve s okolím.³⁰ Sbor totiž sídlí v domě, kde bydlí i běžní nájemníci. Dům je uzamčen a dovnitř je možné se dostat jen po předchozí domluvě a po zazvonění. Tato bariéra často znemožní lidem sbor navštívit.

V přízemí činžovního domu je však malá provozovna, kam lze vstoupit přímo z ulice. Farář v minulosti uvažoval o získání této provozovny a její přestavbě na kontaktní místo církve, večer osvětlené světly. Záměr však v dohledné době asi skutečně nebude. Sídlo sboru bude zanedlouho přebírat nový farář a do té doby zřejmě nedojde k významným změnám.

V Praze 1 sídlí i sbory jiných církví. Je zde situováno 19 farností římskokatolických.³¹ Arcibiskupství pražské je zřizovatelem Arcidiecézní charity Praha, jednoho z nejvýznamnějších poskytovatelů sociálních služeb v Praze. Arcidiecézní charita Praha se zaměřuje na pomoc ohroženým rodinám, lidem bez přístřeší, lidem s tělesným postižením, obětem domácího násilí a cizincům. Arcidiecézní charita Praha provozuje Středisko migrace, kde poskytuje služby, zejména odborného sociálního poradenství, imigrantům a uprchlíkům.³²

Sídlí zde například také České velkopřevorství Suverénního řádu Maltézských rytířů, které zřizuje obecně prospěšnou společnost Maltézská pomoc. Pražská pobočka organizace je také poskytovatelem sociálních služeb v hlavním

---

²⁹ Informace poskytl pan Pavel Dvořáček, farář sboru Českobratrské církve evangelické v Praze 1 dne 21. 2. 2017.

³⁰ Stejný zdroj

³¹ Google.com [online] Údaje vyhledavače google.com dostupné dne 5. 12. 2018.

³² Arcidiecézní charita Praha. [online] Dostupné 2. 3. 2018 zde: <http://praha.charita.cz/sluzby/>

městě. Zaměřuje se na pomoc seniorům, lidem v sociální nouzi a poskytuje také služby osobní asistence.³³

Členové sboru Českobratrské církve evangelické ostatní sbory a církevní organizace vnímají jako přátelské, ale v kontaktu příliš nejsou a nespojují je společné projekty.³⁴

---

³³ Maltézská pomoc. [online] Dostupné 2. 3. 2018 zde: <http://www.maltezskapomoc.cz/>

³⁴ Informace poskytl pan Pavel Dvořáček, farář sboru Českobratrské církve evangelické v Praze 1 dne 21. 2. 2017

2. Vymezení pojmů

2.1 Prevence

Za dobrý přístup k řešení situací, které mohou přerůst v přestupek nebo trestný čin či jiný negativní jev, bývá všeobecně považována prevence.

Například Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, přímo obecní policii zadává úkol podílet se na prevenci kriminality v obci v §2 písmene f).³⁵

Na prevenci odkazují i zákony spadající do gesce ministerstva školství. Jedná se o Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon)³⁶ a Zákon 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.³⁷ Tyto zákony upravují fungování zařízení preventivně výchovné péče na školách.

V oblasti trestního práva má již samotná existence trestních předpisů preventivní účinek.

Mezi trestné činy podle Zákona 40/2009 Sb., Trestního zákoníku³⁸, které mohou mít spojitost s ulicí, patří zejména:

§ 158 Rvačka

---

³⁵ Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii. In: Sbírka zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>

³⁶ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

³⁷ Zákon č. 563/2004 Sb. O pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů ČR [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

³⁸ Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: Sbírka zákonů ČR [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

- § 173 Loupež
  - § 179 Porušování svobody sdružování a shromažďování
  - § 207 Neoprávněné užívání cizí věci (například automobilu)
  - § 208 Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru
  - § 228 Poškození cizí věci
  - § 276 Poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení
  - § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy
  - § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci
  - § 353 Nebezpečné vyhrožování (například zdravotníkovi)
  - § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob
  - § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod
  - § 358 Výtržnictví
  - § 360 Opilství
  - § 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka
  - § 405 Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia
- Zcela zvláštní místo má však prevence v Zákoně 108/2006 Sb., o sociálních službách, jenž ustanovuje služby sociální prevence jako zcela zvláštní skupinu služeb, která má pomáhat v boji proti sociálnímu vyloučení.

Ujmout se člověka v těžké situaci nebo situaci, jež může vyústit ve špatný čin, pomoci mu, vést jej, aby neublížil sám sobě ani ostatním lidem, je jedním z aspektů křesťanské péče o bližního. Křesťanství přistupuje k lidským bytostem jako k lidem, kteří jsou na cestě. Z této cesty někteří sešli nebo se k tomu teprve chystají. Pokud se to stane mimo domov a rodinu, kdesi na ulici, situace je o to závažnější. Dějiny křesťanství jsou však plné příběhů o lidech, již se zdrželi špatného jednání, když o ně někdo projevil zájem. Postarat se o člověka na ulici tak,

aby nezpůsobil žádnou škodu, je základním mottem pastorační práce na ulici. Nástrojem pomoci bližnímu v jeho životní situaci je pastorece.

2.2 Pastorece

Pastorační péči můžeme chápat v tradičním smyslu, a to jako poskytování péče v okruhu křesťanů. Smolík pastorační péči charakterizoval jako činnost, jejímž účelem je pomáhat křesťanovi, aby ve svém vyznání setrval až do smrti.³⁹

Novější přístup již reflektuje zkušenosti s lidmi, kteří se nalézají mimo křesťanský sbor, nebo dokonce křesťany vůbec nejsou a jejich potřeba pomoci vychází z řady situací, které jsou součástí rozsáhlých změn ve společnosti. Sociální učení katolické církve ve 20. století na tuto skutečnost již reaguje. Pastorální konstituce *Gaudium et Spes* ve své předmluvě deklaruje, že se církev obrací ke všem lidem, nikoliv jen ke věřícím.⁴⁰

V dekretu *Apostolicam Actuositatem* uvádí, že křesťané musejí vyhledávat, pečovat a pomáhat mírnit osud lidem, kteří žijí kdekoli, trpí nedostatkem jídla, pití, šatstva, bytů, léků, práce, vzdělání a prostředků nutných k životu opravdu lidskému, kde jsou lidé trýzněni soužením a nemocí a kde trpí ve vyhnanství nebo v žaláři.⁴¹ Ne tedy pouze křesťanům.

Jednou ze zásad Českobratrské církve evangelické je exodus, jakési vycházení křesťana na pomoc všem lidem, pronikání všemi společenskými útvary, a to i tam, kde křesťané nejsou, nebo kde je církev dokonce v pohrdání. Církev je podle Zásad Českobratrské církve evangelické otevřená změnám a slouží pro

---

³⁹ SMOLÍK Josef. *Pastýřská péče*. 1. vydání. Kalich: Praha 1991. ISBN 80-7017-276-2, str. 5

⁴⁰ PAVEL VI. *Gaudium et Spes*, bod 2. U svatého Petra, Řím, 7. prosince 1965. Dostupné 2. 3. 2018 online zde: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19651207_gaudium-et-spes_cs.html Kapitola 2. *Ke komu se církev obrací*

⁴¹ Dekret *Apostolicam Actuositatem* II,8 z 18. 11. 1965. Dostupné 2. 3. 2018 online zde: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_decree_19651118_apostolicam-actuositatem_cs.html Kapitola 8 *Charitativní činnost*

svobodu víry. „*I proti její vůli a přes její mdlobu ji Pán znovu posílá na cestu,*“ uvádí se zde.⁴² Církev slouží všem.

Významy výrazů „každý člověk“, „kdekoliv“, „všem lidem“, „otevřená církev“ se pak střetávají v Opatrného definici, podle které můžeme pastorační péči chápat jako respektování jedinečnosti každého člověka a doprovázení člověka v jeho momentální situaci, za respektu k jeho možnostem nebo omezením v dosažení určité úrovně víry.⁴³

Podle Opatrného je třeba hledat vzor v samotném Ježíšovi, pomáhajícímu všem lidem, kteří se k němu obrátili pro pomoc. Opatrný uvádí, že taková je i křesťanská zkušenost, protože u církve často hledají pomoci lidé mimo církev. Právě tito lidé podle něj dokazují, že ačkoliv jsou z jiného prostředí, očekávají to, co Opatrný nazývá kompetentní akcí založenou na křesťanských základech.⁴⁴

Zvláštní výzvu pro křesťany pak představuje pastorační práce, která se přibližuje k lidem v terénu.

2.2.1 Pastorační rozhovor

Hlavním nástrojem pastorační péče je pastorační rozhovor. Ten by měl vždy respektovat toho, komu je pastorační péče poskytována. Měl by vycházet z jeho aktuální situace. Na to, zda se jedná o rozhovor vyloženě náboženský či nenáboženský, by neměl být kladen takový důraz. Měl by především reflektovat potřeby, přání a situace pastorovaného. Opatrný jako zásadní cíl pastoračního rozhovoru uvádí to, že by mělo být člověku dáno najevo, že na svůj problém nezů-

---

⁴² HROMÁDKA Josef L.. *Zásady Českobratrské církve evangelické*. 1. vydání. Praha: Synodní rada českobratrské církve evangelické v Ústředním církevním nakladatelství v Praze, 1968, str. 51

⁴³ OPATRŇÝ Aleš. *Pastorační péče v méně obvyklých situacích*. 2. vydání. Pastorační středisko sv. Vojtěcha při Arcibiskupství pražském. Praha: 2000, str. 4

⁴⁴ OPATRŇÝ Aleš. *Pastorační péče v méně obvyklých situacích*. 2. vydání. Pastorační středisko sv. Vojtěcha při Arcibiskupství pražském. Praha: 2000, str. 5

stává sám a že v pastorujícím našel svého spojence. Cílem, který podle Opatrného nemusí být ovšem vždy dosažen, je, aby klient našel Boha jako nejdůležitějšího a nejmocnějšího spojence ve své situaci. Nevylučuje však ani ostatní formy pomoci. Pomoc ani sounáležitost na lidské úrovni pak přirozeně poskytnuty být mohou.⁴⁵

Důležitost reflexe aktuální situace pastorovaného uvádí i Smolík. Pastorovaný podle něj čeká na slovo, které jeho aktuální situaci odráží.⁴⁶

Jen málokterá situace v životě člověka je tak nesnadná jako právě to, když se člověk se svými lidskými nesnázeami ocitne na ulici. Zde totiž situace na člověka doléhá mnohem tíživěji. Právě naléhavost těchto situací klade na pastoračního pracovníka na ulici zcela specifické nároky. Proto by se měl pastorující zdržet jakéhokoliv napomínání, kontroly, nebo dokonce kritiky a důsledně se držet doporučení naslouchat druhému člověku a identifikovat a přikládat význam jeho potřebám.

Dalším nárokem kladeným na pastoračního pracovníka je dilema, zda působit na druhého i misijně.

2.2.2 Otázka misie

Pouliční pastorační pracovník si může při výkonu této činnosti klást otázku, zda má na ty, o něž pečuje, působit i misijně, a pokud ano, pak do jaké míry.

Mít své náboženství a projevat jej, je všeobecně vnímáno jako užitečné, a sice tak, že svoboda vyznání je deklarována jako základní lidské právo. Je zakotvena v řadě lidskoprávních dokumentů, k nimž se hlásí i Česká republika. Podle Všeobecné deklarace lidských práv má každý člověk na světě právo

---

⁴⁵ OPATRNÝ Aleš. *Pastorační péče v méně obvyklých situacích*. 2. vydání. Pastorační středisko sv. Vojtěcha při Arcibiskupství pražském. Praha: 2000, str. 7

⁴⁶ SMOLÍK Josef. *Pastýřská péče*. 1. vydání. Kalich: Praha 1991. ISBN 80-7017-276-2, str. 13

na svobodu náboženství a má též právo své náboženství projevovat, a to i vyučováním.⁴⁷ Svoboda náboženství je stvrzena i v Listině základních práv a svobod, jež je součástí ústavního pořádku České republiky.⁴⁸

Tématu misie a projevů víry při křesťanské službě se v encyklice *Caritas in Veritate* věnuje Jan Pavel II, který varuje před redukcí veřejné činnosti církve na pouhé charitativní úkony. Pokud k tomu dochází, jedná se podle něj o popírání svobody náboženství, nemluvě o přímém zakazování této činnosti, nebo dokonce pronásledování.⁴⁹

Člověka je třeba chápat jako komplexní bytost, která má nejen fyzické, duševní a sociální potřeby, ale rovněž potřeby spirituální. Podle encykliky *Caritas in Veritate* se autentický rozvoj člověka týká úplného celku lidské osoby ve všech jejích dimenzích.⁵⁰ Encyklika rovněž varuje před redukcí charitativních organizací na prosté organizační úkony. Instituce samotné pro komplexní rozvoj člověka podle této encykliky nestačí.

Podle Smolíka by pastorační péče ani nedávala smysl, kdyby nebyla doprovázena slovem, zvěstovatelský a pastorační aspekt se musí navzájem překrývat a doplňovat. Podle autora je víra to, k čemu musí pastorační péče směřovat.⁵¹

Misie je aktivita, která může být zdrojem uvolnění a úlevy pro pastorovaného.

Za určitých okolností se však otázka misie může stát dilematem, pokud ti, jimž pouliční pastorační pracovník slouží, nejsou křesťané nebo se nalézají

---

⁴⁷ *Všeobecná deklarace lidských práv*. OSN [online]. Dostupné 2. 3. 2018 zde: http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/12/UDHR_2015_11x11_CZ2.pdf článek 18

⁴⁸ *Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod*. In: Sběrka zákonů ČR. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Dostupné 2. 3. 2018 zde: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html> článek 15

⁴⁹ *Caritas in Veritate*. Dostupné 3. 3. 2018 online zde: <https://www.pustimer-farnost.cz/2009/caritas.pdf> 1. kapitola, odst. 11

⁵⁰ *Caritas in Veritate*. Dostupné 3. 3. 2018 online zde: <https://www.pustimer-farnost.cz/2009/caritas.pdf> 1. kapitola, odst. 11

⁵¹ SMOLÍK Josef. *Pastýřská péče*. 1. vydání. Kalich: Praha 1991. ISBN 80-7017-276-2, str. 6

v momentální nevýhodné situaci, kdy jsou na pomoci pouličního pastoračního pracovníka závislí. Postavení pastoračního pracovníka může být v takové situaci mocenské a misijní působení se tak pro něho může stát problematickým.

Misijní působení na člověka, který je v nouzi, může být za určitých okolností neetické, na druhou stranu úplné zdržení se náboženských projevů ze strany pastorujícího křesťana by mohl být opačným extrémem.

Jako nejlepší řešení se v takové situaci jeví nalézt rovnováhu mezi konáním, které lze nazvat zvěstováním víry, a nezaujatým zvažováním situace pastorovaného. Musí probíhat formou nabídky, nikoliv nátlaku. Pastorující by měl pastorovanému jen ukázat možnosti a misie musí mít jen podobu návrhu, ne přinucení pastorovaného přijmout konkrétní postoj.

Opatrný uvádí, že pastorující se nikdy nesmí snížit k tomu, aby klienta budil k postojům víry, které pro něho nejsou dostupné, nebo aby mu ideologizoval jeho situaci náboženskými výklady.⁵²

V *Ad gentes*, dekretu o misijní činnosti církve II. Vatikánského koncilu církev přísně zakazuje, aby byl někdo k přijetí víry nucen nebo přiváděn či lákán nepatřičnými způsoby. Na druhou stranu dekret rovněž zakazuje, aby byl někdo odrazován od víry nespravedlivým šikanováním.⁵³

Evangelizace je součástí kultury a neměla by z ní být vytěšňována a lidé by se též neměli stranit žádné diskuzi o ní, uzavírá encyklika *Centesimus Annus*.⁵⁴

Pokud chceme člověku opravdu efektivně pomoci, musíme volit celostní přístup, dbát o stránku fyzickou, sociální, duševní i duchovní takovým způsobem, který je to pro konkrétního člověka přístupný.

---

⁵² OPATRŇY Aleš. *Pastorační péče v méně obvyklých situacích*. 2. vydání. Pastorační středisko sv. Vojtěcha při Arcibiskupství pražském. Praha: 2000, str. 9

⁵³ *Ad gentes*. Dekret o misijní činnosti církve. v Římě 7. prosince 1965 Dostupné 3. 3. 2018 online zde: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_decree_19651207_ad-gentes_cs.html Artikul 2, oddíl 13

⁵⁴ *Centesimus Annus*. Praha: Zvon, 1996 Dostupné 3. 3. 2018 online zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/CentesimusAnnus.htm čl. 50

2.3 Terénní práce a streetwork

Problematiku působení pomáhajících pracovníků v terénu má rozpracovanou obor sociální práce. Samotná sociální práce v Evropě byla vytvořena z židokřesťanských základů a zároveň pastorační pracovníci běžně využívají teoretické poznatky tohoto oboru.

2.3.1 Terénní služby

Ve smyslu Zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách,⁵⁵ terénními službami rozumíme takové služby, které jsou osobě poskytovány v jejím přirozeném prostředí. Zákon také výslovně jmenuje typy těchto terénních služeb. Jsou to následující: osobní asistence, pečovatelská služba, tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, kontaktní centra, krizová pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením a sociální rehabilitace. Tyto služby jsou terénní, ale některé z nich mohou být poskytovány i ambulantně nebo jako pobytová služba. Kromě těchto jmenovaných mezi terénní služby patří i takzvané terénní programy.

2.3.2 Terénní programy

Tato služba je podle Zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách, poskytována osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem

---

⁵⁵ Zákon 108/2006 Sb. O sociálních službách. In: Sběrka zákonů ČR. Zakonprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonprolidi.cz/cs/2006-108>

služby je podle zákona tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika vyplývající z jejich způsobu života.

Základními činnostmi obsaženými v této službě jsou zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Tato služba zahrnuje i poskytování základního nebo odborného sociálního poradenství. V praxi se také běžně klientům této služby rozdává jídlo, pití a hygienické potřeby, ve specifickém prostředí služeb pro lidi se závislostí se vyměňují použité jehly za sterilní, dále se rozdávají tampony, fyziologický roztok a vitaminy.

V teorii sociální práce je však nezávisle na Zákoně 108/2006 Sb., o sociálních službách, rozšířen termín streetwork. V anglickém jazyce má řadu označení, například social work in the streets, corner street social work, streetwork nebo detached work. V češtině se běžně používají termíny terénní pracovník i streetworker.

Jedná se o činnost v prostředí, které není institucionalizované, uskutečňuje se převážně na ulici.

V učebnicích sociální práce je streetworker charakterizován jako pracovník, který na ulici vyhledává klienty, doprovází je při vyřizování nejrůznějších záležitostí, vykonává sociální práci za pochodu a nabízí jim další služby, hlavně ty z oblasti sociální prevence. Může se jednat o kontakty na denní nízkoprahová centra nebo noclehárny a další služby.⁵⁶

Dále podle Matouška může oslovovat jednotlivce i skupiny tam, kde se spontánně vyskytují. Streetwork se primárně zaměřuje na lidi s rizikovým chováním. Podle autora to mohou být hlavně děti a mladiství, kteří tráví volný čas bez dozoru a organizace, příslušníci rodin s nízkou sociokulturní úrovní, členové skupin s negativistickým a agresivním přístupem k okolí, osoby experimentující

---

⁵⁶ MATOUŠEK Oldřich. *Slovník sociální práce*. Portál: Praha 2008. 2. vydání. Str. 229

s drogami, problémoví uživatelé drog nebo osoby na drogách závislé, osoby žijící na ulici, osoby trávící mnoho času hrou na hracích automatech, osoby provozující prostituci a podobně.

Podle jiné Matouškovy definice jsou to zpravidla lidé mladšího věku, vedou rizikový způsob života a je u nich předpoklad, že potřebují sociální pomoc, avšak nejsou v kontaktu s příslušnou institucí.⁵⁷

Streetwork se nezaměřuje pouze na jedince, ale také na skupiny. Bednářová uvádí, že streetwork zahrnuje monitoring terénu, dále „*vyhledávání nápadných skupin lidí se sklony k násilí a protispolečenskému chování, se kterými streetworker navazuje kontakt s cílem nabídnout jim pomoc v různých životních situacích a ukázat jim cestu k jiným zkušenostem*“.⁵⁸

Podle Bednářové je užitečné, pokud je práce se skupinou založena na důvěře, která vzniká na základě dlouhodobějšího kontaktu.

Matoušek dále zdůrazňuje preventivní charakter streetworku. Streetworker totiž často předává kontakty na instituce, na něž se klienty mohou obrátit. A protože jsou tyto lidé často ohroženi trestnou činností, nebo se do ní dokonce sami zapojují, působení streetworkera tomu může často zabránit.⁵⁹

Asi nejznámější organizací v České republice, která se věnuje terénní práci, je Člověk v tísni.⁶⁰

---

⁵⁷ MATOUŠEK Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Portál: Praha 2008. 2. vydání. Str. 169

⁵⁸ BEDNÁŘOVÁ Zdena in: MATOUŠEK Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 2. vydání. Portál. Praha: 2008. Str. 174-175

⁵⁹ MATOUŠEK Oldřich. *Slovník sociální práce*. Portál: Praha 2008. 2. vydání. Str. 229

⁶⁰ Člověk v tísni. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: <https://www.clovekvtisni.cz/cs/socialni-prace>

2.4 Využití metod sociální práce v pastoraci

Sociální a pastorační práce spolu úzce souvisejí. Stejně jako se sociální práce vyvinula na křesťanském základě, tak i pastorační práce může být vykonávána a rozvíjena pomocí poznatků sociální práce.

Někteří autoři vidí v metodách sociální práce důležitý nástroj pastorační péče mimo křesťanský sbor, ale také pro práci se skupinou uvnitř sboru. Johnson například uvádí, že poznatky sociální práce jsou takto dobře využitelné pro práci s lidmi v situacích, kdy se zdá, že jejich problém nemá řešení, kdy potřeby člověka zůstávají dlouhodobě nenaplněny nebo kdy je člověk zakonzervován v určité fázi života a je třeba hledat změnu.⁶¹

Sociální práce ve své teorii vychází z poznatků ostatních věd. Má blízko k sociologii, psychologii a dalším sociálním vědám. A právě použitelnosti poznatků ze sociálněvědních oborů si všímá také křesťanská sociální nauka. Dokumenty II. vatikánského koncilu věnují pozornost člověku jako individuální osobě, avšak vnímanému ve vztahu k jeho sociálnímu okolí.

Podle Bahounka je Boží lid, klíčová kategorie projednávána na II. vatikánském koncilu, právě sociologického rázu. Církev vnímá člověka jako stojícího uprostřed sociálních struktur, které se vyznačují svou svébytností a samostatností, jak je Bahounek popisuje.⁶² Chápání člověka jako článku sociálních struktur je plně v souladu se současnými poznatky sociálních věd.

Ve stejném duchu se nese poselství encykliky *Centesimus Annus*. Dnešní sociální nauka se podle textu encykliky zaměřuje zvláště na člověka, který je vřazen do stavby moderní společnosti spleťtým předivem vztahů. Společenské vědy

---

⁶¹ JOHNSON Eric D. *Social Pastoral Care in the Urban Setting*. In: *The Journal of Pastoral Care*. [online] Čís. 4, 1978. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/00223409780320040>

⁶² BAHOUNEK Jiří. *Sociální učení církve*. Petrov, Brno: 1991. Str. 55

a filozofie pak slouží k výkladu postavení člověka jako ústředního ve společnosti. Člověk je v sociálních vědách chápán jako sociální bytost, což umožňuje díky těmto vědám lépe rozumět jeho postavení, ačkoliv pravou identitu člověka může odhalit pouze víra a sociální nauka má nástroje umožňující její lepší zvěstování.

A právě z této identity vychází sociální nauka církve, jejímž cílem je za přispění věd a filozofie pomáhat člověku na jeho cestě ke spáse.⁶³

Církev nabádá ke vzdělávání v sociálních vědách, které přispívá k rozvoji dovedností laiků, již se chtějí věnovat apoštolátu. Dekret *Apostolicam actuositatem* hovoří o řadě prostředků, které slouží k posilování duchovního života, mezi něž patří nejen studium teologie, ale i studium antropologie, psychologie, sociologie a metodologie. Podle dekretu je třeba věnovat se také metodologii, zejména pro posuzování situací a vypracovávání řešení.⁶⁴

Pastorální konstituce *Gaudium et Spes* deklaruje důležitost souladu poznatků nových věd a nauk i nejnovějších objevů s křesťanskou mravností a křesťanským myšlením. Tyto poznatky mají sloužit člověku a být mu k prospěchu. Pastorální konstituce doporučuje, aby církev byla otevřená a využívala znalostí a vědění lidí z jiných kultur, a to i nevěřících. Říká, že církev potřebuje ke stykům s různými kulturami pomoc lidí, kteří žijí ve světě, vyznají se v různých institucích a oborech, přičemž tito lidé mohou být věřící i nevěřící.⁶⁵

---

⁶³ *Centesimus Annus*. Praha: Zvon, 1996 [online]. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/CentesimusAnnus.htm článek 54

⁶⁴ *Apostolicam Actuositatem*. [online]. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_decree_19651118_apostolicam-actuositatem_cs.html. Kapitola 6, odst. 2

⁶⁵ *Gaudium et Spes*, [online]. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19651207_gaudium-et-spes_cs.html Kapitola 4, odst. 44

Znovu zdůrazňuje, že v pastoraci je nutné vycházet nejen z teologických zásad, ale také i z objevů světských věd, hlavně z psychologie a sociologie. Inspirace poznatky těchto věd má napomáhat k tomu, aby věřící byli vedeni k ryzejšímu a zralejšímu životu víry.⁶⁶

Poznatky sociální práce jsou v pastoraci v současné době v České republice nejvíce využívány v organizacích, jejichž zřizovateli jsou církve, ale musí vyhovovat požadavkům Zákona 108/2006. V těchto organizacích působí sociální pracovníci a pracovníci v sociálních službách, kteří tam sociální práci běžně vykonávají.

Pastorační práci však nikdy nemůžeme redukovat pouze na sociální práci. Přestože se sociální práce rovněž zabývá péčí o duchovní potřeby člověka a klade je na roveň potřebám biologickým, duševním i sociálním, nikdy nemůže sama o sobě člověku zprostředkovat prožitek kontaktu s Bohem. To je možné pouze v církvi, přestože stále platí, že sekulární sociální práce má s křesťanstvím mnoho společných hodnotících východisek. Historicky vznikala na křesťanských základech, kdy sociální otázku řešili již prvotní křesťané.

---

⁶⁶ *Gaudium et Spes*. [online]. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19651207_gaudium-et-spes_cs.html Kapitola 2, odst. 62

3. Terénní práce v křesťanství

Akce v terénu na pomoc bližnímu, který se ocitl v nouzi, jsou staré jako křesťanství samo. Prvotní křesťané se obraceli k lidem přímo v terénu, navštěvovali je v jejich obydlích, nebo působili přímo na ulici.

K této akci je vyzýval sám Ježíš. Svědectví o pověření křesťanů, aby vycházeli mezi lid, nám poskytuje Nový zákon.

V desáté kapitole Matoušova evangelia Ježíš vybízí učedníky, aby vymýтали nečisté duchy a uzdravovali každou nemoc. Vysílá je na konkrétní místa, radí jim, co si mají vzít s sebou, jak se mají chovat a co mají dělat, upozorňuje je na nebezpečí, která je na této cestě potkají.

Ve zkrácené verzi se tato řeč objevuje ještě v [Mk 6:7 – 6:13]. Ježíš zde vysílá učedníky po dvou, nabádá je, jak se mají chovat, když vejdou do cizího domu. Učedníci pak na své cestě vyzývali lidi k pokání, vymýтали mnoho démonů a mnoho nemocných mazali olejem a uzdravovali. [Mk 16:15]

Ježíš po svém vzkříšení opět dává instrukce svým učedníkům, tentokrát již v počtu pouhých jedenácti, aby šli do celého světa a kázali evangelium všemu stvoření.

V [Lk 4:43] Ježíš hovoří o svém poslání ohlašovat Boží království i v jiných městech, proto působil také v Judských synagogách.

Ježíšova výzva učedníkům s důrazem na vykročení ze svých bezpečných domovů do světa mezi lidmi je výchozím bodem a inspirací křesťanům, kteří touží udělat svět lepším místem. Právě tato teze je klíčovou pro formulaci poslání křesťanského hnutí Street Pastors, jehož členové konají sociální akce směřované k tomuto cíli. Skutečnost, že tato výzva křesťanům přichází z Božího pověření skrze jeho Syna, dává této sociální akci zvláštní dynamiku a je zdrojem síly pro všechny křesťany, kteří pracují pro druhé.

Ježíš se tak společně s křesťany dostává k lidem ze všech koutů světa, jak připomíná dekret *Apostolicam Actuositatem*. Neboť „(pán) znovu je (laiky) posílá do všech měst a vesnic, do kterých chce sám jít.“⁶⁷

Ježíš věděl, jakou mají návštěvy uzdravnou moc. Encyklika *Populorum Progressio* připomíná Ježíšova slova: „*Neboť jsem měl hlad, a dali jste mi najíst; měl jsem žízeň, a dali jste mi napít; byl jsem na cestě, a ujali jste se mě; byl jsem nahý, a oblékli jste mě; byl jsem ve vězení, a přišli jste ke mně.*“⁶⁸

Encyklika *Populorum Progressio* se obrací k věřícím s připomínkou Ježíšova přání: „*Nikdo nemůže zůstat lhostejný k osudu svých bratří, kteří živoří v bídě, jsou vydáni na pospas nevědomosti a jsou obětmi životní nejistoty.*“ Encyklika dále zmiňuje skutečnost, že Ježíš stál skutečně tváří v tvář lidu: „*Srdce kteréhokoli křesťana musí mít soucit s touto bídou, jako ho mělo srdce Kristovo, když říkal: ‚Je mi líto zástupů.‘*“⁶⁹

Je vidět, že Ježíš nebyl jen mentorem, ale v terénu sám aktivně pracoval, i když byl často sám vyčerpán a potýkal se s nedostatkem jídla a soukromí. Nový zákon je zdrojem mnoha příkladů, kdy Ježíš sám chodí za lidmi a setkává se s nimi jak venku na ulici, tak v jejich domovech a aktivně jim pomáhá. Obchází vesnice i města, vyučuje v synagogách, káže evangelium a uzdravuje nemoci a neduhy [Mt 9:35]. Dalo by se říci, že slouží lidem v jejich přirozeném prostředí. Tím, že svou péči věnuje i lidem velmi chudým a nemocným, si získává jejich srdce.

---

⁶⁷*Apostolicam Actuositatem*. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_decree_19651118_apostolicam-actuositatem_cs.html Kapitola 6, odst. 35

⁶⁸ *Populorum Progressio*. [online] Praha: Zvon, 1996. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/PopulorumProgressio.htm Část 2. Kapitola 3, odst. 74

⁶⁹ *Populorum Progressio*. [online] Praha: Zvon, 1996. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/PopulorumProgressio.htm Část 2. Kapitola 3, odst. 74. Viz též [Mt 25:35-36]

Závažnou situaci těchto lidí v Bibli reprezentuje právě nemoc, která člověka zneschopňuje, sociálně znevýhodňuje a je překážkou na cestě k naplnění jeho sebeurčení. Ježíš se však nemocných nestraní.

Sám aktivně vykonává cestu za nemocnými a jde za nimi tam, kam je třeba. V 8. kapitole Matoušova evangelia Ježíš uzdravuje Petrovu tchyni poté, co navštíví jeho obydlí.

Nenavštěvuje však jen rodiny svých blízkých přátel. Jde tam, kde ho o to požádají.

Ježíše požádá o uzdravení své dcery představený synagogy. Ježíš se zvedne, následuje ho, vejde do jeho domu, kde vezme jeho dceru za ruku a uzdraví ji. [Mt 9:18 – 9:26]. Cestou však uzdraví ještě jednu ženu, se kterou se náhodou setká.

Některé lidi Ježíš zkrátka uzdravoval poté, co se s nimi na své cestě setkal. Cestou do Jericha takto například uzdravil slepého žebráka Bartimea [Mk 10:46 – 10:52].

Příhoda o uzdravení slepce, tentokrát z evangelia Janova, začíná slovy, že Ježíš „*procházel kolem*“ [J 9:1 – 9:7].

Ježíš byl tedy velmi aktivní v terénu, nepracoval jen v synagoze, ale vzdal se svého pohodlí a vyšel ven, přestože si uvědomoval, že jde vstříc nepohodlí a nakonec popravě. Cestou se potýkal s provizorními podmínkami, byl obklopen lidmi, tváří v tvář jejich aktuální situaci. Venku, přímo mezi nimi, sám chudý, a přesto říká, že je mu těchto lidí líto. [Mk 8:2]

V určitém období Ježíš pod širým nebem trávil většinu času a sám byl ohrožen svou situací, když neměl kde přespat. Ve verši [Mt 8:20] si Ježíš posteskuje, že Syn člověka nemá, kde by hlavu složil, ačkoliv lišky mají svá doupata a ptáci hnízda.

Ježíš a jeho společníci také potřebné aktivně vyhledávali. V terénní práci je aktivní vyhledávání znevýhodněných lidí důležitou součástí této služby.

Evangelium v [Mk 6:53 – 6:56] vyobrazuje Ježíše a učedníky při práci, když přistáli u břehu jezera. Učedníci běhali po kraji a snášeli na nosítkách nemocné tam, kde se Ježíš právě nacházel. Ježíš pak chodil do vesnic, měst a na venkov, kde lidé pokládali nemocné na ulice a žádali Ježíše, aby se mohli dotknout jeho oděvu.

Důležitou osobností, která se v prvních letech křesťanství věnovala práci v terénu, byl apoštol Pavel. Cestoval do oblastí v okolí Středozemního moře, kde žili Židé, a tam pečoval o křesťanské obce. Jeho činy zachycuje především kniha Skutky apoštolů v Novém zákoně.

Práci apoštola Pavla v židovské diaspoře, jenž se kvůli péči o církevní sbory vydával na úmorné cesty, připomíná také papežská encyklika *Rerum Novarum*. Pavla nejvíce zajímali chudí lidé, pro něž postupně začaly vznikat finanční sbírky.⁷⁰

Encyklika zmiňuje spisovatele Tertuliána, který začal tyto finanční sbírky nazývat vklady lásky.⁷¹

Apoštol Pavel se pak vydával na dlouhé cesty, aby tyto peníze a svou podporu osobně přinesl potřebným. Pomoc byla určena chudým křesťanům a hradily se z ní pohřby, výživa, pomoc nemajetným sirotkům, starým lidem a těm, kteří přišli na mizinu. Na financování sbírek se často podíleli bohatí lidé, již se o svůj majetek chtěli z lásky podělit s chudými. Později byl úřad hospodaření s penězi svěřen do péče jáhnů, jejichž hlavním úkolem bylo s penězi řádně hospodařit

---

⁷⁰ *Rerum Novarum*. [online] Praha: Zvon, 1996. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/RerumNovarum.htm Odst. 24

⁷¹ Tamtéž

a humanitární pomoc lidem spravedlivě rozdělovat. Jejich úkolem bylo zabránit, aby se někdo stal žebrákem, a ušetřit ho tak hanby.⁷²

Tak byla církev nazvána společnou matkou bohatých i chudých. Podle encykliky se tak kvůli důmyslné distribuci pomoci podařilo v určitých oblastech zcela vymýtit chudobu.⁷³

V dějinách křesťanství měly velký význam návštěvy nemocných, chudých nebo vězňů a důležitou úlohu v této terénní práci hrály také ženy. Messina zmiňuje, že od 1. století mohly za určitých podmínek vstoupit do vdovského stavu a navštěvovat vězně. Ve 3. století bylo navštěvování, umývání a podpora nemocných a starých lidí důležitou součástí práce jáhnů. Jáhenky pak měly v církvi úkol navštěvovat nemocné ženy a umývat je.⁷⁴

V 5. století navštěvovala chudé v jejich domech Placilla, manželka římského císaře Teodisia II. V 11. století svatý Petr Damiani a později svatá Anděla z Foligna trávili mnoho času navštěvováním nemocných.⁷⁵

Návštěvy potřebných znamenaly pro křesťany setkání s Kristem. Ve 13. století Svatý Bonaventura uvádí: „*Já ti ukážu (...), kde je ten, kterého miluje tvá duše; Jistě leží v nemocnici. (...) Běž k němu a služ mu.*“⁷⁶

Ve 14. století v Praze působil kazatel a reformátor Milíč z Kroměříže, který proslul neúnavnou pastorační činností v terénu. Velký úspěch měl v případě obrácení množství pražských prostitutek. Jeho současník Matěj z Janova o Milíčovi také napsal, že „*ustavičně zpovídal, navštěvoval nemocné a vězně, mdlé, zarmoucené a hříšníky těšil (...).*“⁷⁷

---

⁷² *Rerum Novarum*. [online] Praha: Zvon, 1996. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/RerumNovarum.htm odst. 24

⁷³ Tamtéž

⁷⁴ MESSINA Rosario. *Dějiny charitativní činnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. Str. 47–49

⁷⁵ Tamtéž str. 90

⁷⁶ Svatý Bonaventura z Bagnoreggia In: MESSINA Rosario. *Dějiny charitativní činnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. Str. 90

⁷⁷ KAŇÁK Miloslav. *Milíč z Kroměříže*. Praha: Blahoslav, 1975. Str. 28

Milíč z Kroměříže založil v roce 1372 v Praze, poblíž Bartolomějské ulice, pastorační komunitní centrum zvané Jeruzalém. Zde poskytoval ubytování obráceným pražským prostitutkám. Zařízení vybudoval díky darům přátel, věřících, samotného císaře, ale také z vlastních zdrojů na místě, kde dříve stával nevěstinec zvaný Benátky. V Jeruzalémě poskytoval Milíč ženám ubytování, ošacení, byla zde i kaple, a dále se zde školili kazatelé. Milíč usiloval o to, aby se v Jeruzalémě žilo podle křesťanských zásad, a postupně jej rozšiřoval. Jeruzalém byl však zrušen po Milíčově smrti v roce 1374.⁷⁸

Křesťané se terénní práci věnovali i v dalších stoletích. V 16. století bylo prostřednictvím Tridentských kánonů uloženo biskupům, aby vytrvale navštěvovali nemocnice.⁷⁹

Také v Čechách na počátku 17. století Jednota bratrská ve svém katechismu ukládá věřícím o nedělích dávat almužny a navštěvovat nemocné.⁸⁰

Svatý Vincenc, významný francouzský reformátor, je považován za otce moderní charity. Nabádal věřící, aby vycházeli ven na ulici a přiblížili se Kristu skrze kontakt s chudými lidmi. V 17. století píše: „*Vaším klášterem budou domy chudých, kaplí farní kostel, kvadraturou ulice města.*“⁸¹

Právě chudoba obyvatel měst, kterou způsobily společenské změny během průmyslové revoluce, začala být v 18. století velkým problémem. V Kielu se situaci snažilo řešit několik místních občanů, již založili charitativní organizaci s názvem Společnost dobrovolných přátel chudoby. Jako inspirace jim posloužila opatření, která byla před tím uskutečněna v Hamburku, a na podobná opatření také později přistoupilo více než čtyřicet měst. Společnost dobrovolných

---

⁷⁸ KAŇÁK Miloslav. *Milíč z Kroměříže*. Praha: Blahoslav, 1975. Str. 28

⁷⁹ MESSINA Rosario. *Dějiny charitativní činnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. Str. 104

⁸⁰ *Bratrské vyznání VII.9*. In: Čtyři vyznání In: HALAMA Jindřich. *Sociální učení Českých bratří 1464 – 1618*. CDK, Brno 2003. Str. 178

⁸¹ MESSINA Rosario. *Dějiny charitativní činnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. Str. 108

přátel chudoby v Kielu vznikla roku 1793 a provozovala chudinskou péči ve městě do roku 1870. Klíčovou myšlenkou společnosti bylo přiblížit se nejvíce k chudým v terénu a systematicky jim v jejich přirozeném prostředí pomáhat. Proto bylo město rozděleno na obvody a v nich byli jmenováni dobrovolní chudinští pečovatelé, kteří měli i kontrolní pravomoc. Službu financovali členové společnosti.⁸²

Katolická sociální nauka vznikla na konci 19. století jako reakce na rozsáhlé společenské změny té doby. Jedná se o uspořádaný soubor textů reagujících na moderní problémy společnosti a přibližující sociální nauku obyčejným lidem tak, aby pro ně byla dostupná.

Encyklika *Quadragesimo Anno* z roku 1931 tyto změny připomíná.

Uvádí se zde, že sociální nauka je neustále šířena a zdokonalována úsilím mužů, které nazývá „pomocníky církve“. Encyklika *Quadragesimo Anno* klade důraz na to, aby se sociální nauka nestala jen předmětem bádání ve vědeckém ústraní. Naopak podporuje křesťany, aby ji šířili venku mezi lidmi, a to na výsluní i do nepohody, do jejich každodenního života. Jako důležitý aspekt šíření sociální nauky církve jmenuje sociální školy, které jsou zřizované při univerzitách, akademiích a seminářích; dále různé sociální kurzy a též takzvané sociální týdny, sociální kroužky a rovněž spisy reflektující různost lidí a situací, a „rozšiřované nejrozmanitějším způsobem“.⁸³ Toto ukazuje opět na skutečnost, že církev není jakýmsi uzavřeným společenstvím lidí, ale její vědění je a má být šířeno a představováno ostatním lidem.

---

⁸² RHEINHEIMER Martin. *Chudáci, žebráci a vaganti. Lidé na okraji společnosti 1450 – 1850*. Praha: Vyšehrad 2003. 1. vydání. Str. 101

⁸³ *Quadragesimo Anno*. [online] Praha: Zvon, 1996. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/QuadragesimoAnno.htm Odst. 20

Všechny uvedené příklady dokazují, že terénní práce má svůj původ v křesťanství a křesťané mají s terénní prací největší zkušenosti. Svě zkušenosti si však nenechávají pro sebe, ale dělí se o ně se všemi lidmi dobré vůle.⁸⁴

---

⁸⁴ *Centesimus Annus*. [online] Praha: Zvon, 1996. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/CentesimusAnnus.htm odst. 25

4. Street Pastors

V některých zemích je odpovědí na rizika spojená s nočním životem, a to zvláště v lokalitách se zátěží spojenou s masovým turismem, pastorační práce na ulici, která nabyla zcela konkrétní podobu v projektu Street Pastors. Toto hnutí vzniklo ve Velké Británii, kde se začalo formovat z běžných pastoračních aktivit různých křesťanských církví. Jejich hlavní činností je ujímat se lidí, kteří se ocitli ve víru noční ulice a kteří jsou vystaveni různým nebezpečím. Street Pastors se však nezaměřují jen na bezprostřední pomoc lidem na ulici, již se ocitli v nouzi. Postupem času se také stali zprostředkovateli kontaktu mezi obyvateli měst, církvemi, veřejnou správou a policií a část jejich péče směřuje právě ke komunikaci a navazování vztahů s těmito institucemi.

4.1 Pojem street pastors

V anglofonním prostředí slovo pastor označuje služebníka či ministranta zodpovědného za církevní sbor. Pochází ze středověkého anglonormanského slova „pastour“ nebo z latinského slova „pastor“. Toto slovo znamená pastýř.⁸⁵ V českém jazyce se slovo pastor nepoužívá, zato se objevuje jeho obdoba pastýř. Označuje duchovního, kněze anebo samotného Ježíše Krista.

Slovo „street“ v anglickém jazyce znamená ulice.

Působení street pastors se však v praxi nerovná práci kněze, protože členové tohoto hnutí většinou nemají svěcení. Z perspektivy české tradice se jedná spíše o činnost, kterou u křesťanského sboru vykonává pastorační asistent. Jedná se o člověka, jenž nemá svěcení, a je tudíž laikem a jeho pracovní náplní je z velké části poskytování charitativních služeb.

Pro potřeby této práce je používáno slovní spojení Street Pastors, pokud jde o označení celého projektu, protože se jedná o jeho přesný název. Kde je zmínka

---

⁸⁵ *Oxford Dictionary*. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: <https://en.oxforddictionaries.com/>

o pracovnících toho projektu, je užito rovněž street pastors, avšak s malými po-
čátečními písmeny u obou slov. Množné číslo je tvořeno koncovkou „s“.

Termín Street Pastors by byl v případě působení v českém prostředí zřejmě
nesrozumitelný. Zdá se, že anglické podobě by v češtině nejlépe odpovídal po-
jem „pastorační pracovník na ulici“, protože by mu lidé více rozuměli. Označení
„na ulici“ je nutné přidat proto, že působnost tohoto pastoračního pracovníka se
vztahuje téměř výhradně k nočním ulicím, které jsou v pojetí projektu Street
Pastors chápány jako zcela specifické prostředí.

4.2 Vznik

Projekt Street Pastors byl založen v Londýně roce 2003 reverendem Lesem
Isaacem jako odpověď na vzrůstající počet zločinů spáchaných ve Velké Británii
s pomocí zbraní. Les Isaac se narodil ve městě Antiqua v karibské oblasti, ale
v dětství se s rodiči přestěhoval do Londýna. Sám se v dospívání seznámil s tím,
jak to na ulici chodí. Byl rastafariánem, ale o této své víře postupem času začal
pochybovat. Zásadní pro něj bylo setkání s církevním kazatelem, kterého míjel
u široce otevřených dveří kostela, když si šel koupit mačetu. Po tomto setkání
se stal křesťanem. Později ho inspirovalo setkání s ženou, jež pastorační práci
na ulici již vykonávala.

Les Isaac je držitelem Řádu britského impéria.⁸⁶ Jeho snem je sjednocení
všech církví.

Street Pastors provozuje charitativní organizace Ascension Trust. Tento pro-
jekt má po celém světě již desítky týmů a sdružuje kolem 20 000 dobrovolníků.

4.3 Poslání

Ulice měst jsou dějištěm každodenního života a můžeme si je představovat
v mnoha různých kontextech. Může to být užitečný prostor, místo, které slouží

---

⁸⁶Street Pastors. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: <http://streetpastors.org/locations/plymouth/awards/les-isaac-founder-of-street-pastors-receives-obe/>

všem lidem, kde lidé pracují, nakupují, baví se. Hrají si zde děti, vyučuje se zde jazyk, učí se mezilidským vztahům. Ulice dala vzniknout také pouličnímu umění. Taneční styl street dance, který kdysi vznikl na ulici, nakonec pomáhá lidem k setkávání nejen venku, ale i v tanečních sálech. Vznikl zde hudební žánr rap. Ulice má velký potenciál pro lidi, kteří se chtějí setkávat, je to tvůrčí prostor, místo schůzek, vysedávání v kavárnách.

Ulice je však také pro mnoho lidí ložnicí.⁸⁷ Dochází na ní k hádkám, k obchodu s drogami, k obchodu s lidmi a k dalším negativním jevům. Děti se zde mohou učit patologickému chování, pouliční umění může obtěžovat. Ulice tedy může být předobrazem jakési absence struktury, a to zvláště v nočním čase. Město během večera může zcela změnit svou tvář. Z krásného a bezpečného místa se s přicházející nocí může stát místo trpící patologiemi. Street pastors toto prostředí nazývají „*after-hours culture*“ (kultura po zavírací době).

Ulice však může mít i zcela mimořádný význam pro křesťany. Je pro ně v první řadě příležitostí, jak pomáhat lidem a pečovat o ně, kam za lidmi vyjít, setkávat se s nimi a pomáhat jim.

Členové hnutí věří, že jsou povoláni samotným Ježíšem k šíření dobré zprávy a pomoci potřebným. Zdůvodnění nalézají v evangeliu. Hlásí se k Ježíšově výzvě, aby se stali solí země i světlem světa [Mt 5:13-14]. A jejich praxe posléze ukazuje, že jejich jednání je správné, protože potkávají každý den v ulicích mnoho lidí, kteří jejich pomoc potřebují.

Street Pastors chápou Ježíšova slova jako výzvu k akci. Následují jeho vzor a také si připomínají příběh muže ležícího u léčivého rybníka [J 5:1-15]. K muži, který se nemohl dostat k léčivé vodě, přišel Ježíš a věci se daly do pohybu. Street

---

⁸⁷ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. Str. 19

Pastors věří, že pokud přijdou tam, kde jsou lidé potřebující pomoc, věci se začnou dít. Organizace Street Pastors je prostředím, které je k dispozici každému křesťanovi, jenž také touží dát věci do pohybu.

4.4 Vize

Křesťané si sami často všímají, že s jejich komunitami, kde žijí, není něco v pořádku. Někteří mají za to, že jejich komunity jsou narušené špatnou komunikací a mnoho lidí se necítí ve svém městě bezpečně.

Spousta křesťanů chce přitom působit tak, aby to vedlo k pozitivní změně v místních komunitách a tím i změnit svět. Právě k tomu Street Pastors poskytují svou strukturu a snaží se aktivně působit jako stavitelé mostů mezi izolovanými skupinami či jedinci. Věří, že aktivní práci se podílejí na tom, aby jejich víra byla stále živá. Domnívají se, že víra bez práce by nakonec zemřela. Pomocí aktivní práce v hnutí Street Pastors se mohou vyjádřit a konkrétními činy přispívat ke zlepšení vztahů v komunitách, minimalizovat pocity ohrožení a změnit svět k lepšímu. Mají za to, že právě pocity ohrožení vedou k napětí v dané lokalitě a následně k devastaci společnosti.

4.5 Hodnoty

Klíčovou hodnotou pro Street Pastors je posvátnost lidského života.⁸⁸ Street Pastors každému člověku vyjadřují úctu a důstojnost. Tu je možné přímo na ulici vyjádřit mnoha gesty, jako je nabídnutí rozhovoru, pití, sušenek, přikrývání osob, které se nemohou pohybovat nebo mají nedostatečné oblečení. V takových situacích se ocitají především návštěvníci klubů a diskoték, kteří se pod vlivem alkoholu nebo drog, dezorientovaní a vyčerpaní, pohybují po noční ulici. Důstojnost může být vyjádřena také například přikrytím ležícího člověka na zemi, omytí krve z něčí tváře.

---

⁸⁸ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. Str. 104

Street Pastors dále věnují velkou péči rozvíjení osobní integrity jedince, která je podle nich nejdůležitější stavební součástí společnosti.

Street Pastors rovněž věnují pozornost rozvíjení osobního potenciálu, čímž nakonec může každý přispět k rozvoji celé společnosti. Zároveň má každý člověk svou osobní zodpovědnost. Street Pastors podporují každého, aby svou zodpovědnost přijal a nemusel se cítit obětí okolností.

Jednou z hlavních hodnot je také ekumenismus. Street Pastors mají za to, že užitečné je, pokud lidé hledají to, co mají společného, nikoli to, co je rozděluje. Mnoho lidí nahlíží na ekumenismus s předsudky, protože ho zaměňují za jakýsi mix všech možných vyznání. Street Pastors však ekumenismus považují za užitečný a efektivní přístup. Respektují skutečnost, že lidé žijí v různých paradigmatech a nahlíží na svět každý ze svého úhlu pohledu. Ekumenismus jako přístup učí lidi nahlížet na svět i jinými úhly pohledu, což vede k větší efektivitě.⁸⁹

Street Pastors problém různých vyznání, jež se na ulicích střetávají, řeší například modifikací modliteb a přístupem k modlení. Street pastor zodpovědný za modlitby věnuje péči spojování různých modelů modlení tak, aby to lidi na ulici spojovalo.⁹⁰

4.6 Zásada preventivního působení

Úkolem Street Pastors je dobrovolná noční práce na ulici, kde pomáhají komunikativně, kdo to potřebuje. A to nejen těm, komu je ublíženo, ale snahou je působit i na ty, kteří se násilného jednání dopouštějí a v budoucnosti se ho mohou dopustit znovu.

---

⁸⁹ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. Str. 151

⁹⁰ Street pastor, Heathfield In: DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. Str. 158

Zmiňován je také příběh o milosrdném Samařanovi [Lk 10:25-37].⁹¹ Ze strany Street Pastors ale není jejich pozornost zaměřena jen na člověka cestujícího z Jeruzaléma do Jericha, kterého přepadli lupiči, a na milosrdného Samařana, jenž mu poskytl péči. Přepadeného člověka je třeba ošetřit, naložit, pomoci, a když je pomozeno, zaplatit účty, a o to usilují i street pastors. Jejich pozornost se však upírá také k lupičům, kteří cestujícího člověka okradli, zbili a nechali polomrtvého ležet. I delikventi si zaslouží pomoc. Právě proto je preventivní působení jednou ze zásad působení tohoto hnutí.

Zároveň je však třeba pečlivě vybírat, kam, a především kdy bude pomoc směřována. Je důležité nabídku konkrétnímu člověku učinit v době, kdy to sám nejvíce potřebuje.

Street Pastors předpokládají, že za patologickými jevy stojí kromě selhání konkrétních jedinců také nedostatečná soudržnost v komunitě, která nakonec může vést ke zločinu.

Největší problémy jsou podle jejich názoru tam, kde dochází k nedostatečnému financování sociální infrastruktury. Vyústěním takového dlouhodobého zanedbávání komunity může být nadměrné užívání alkoholu v lokalitě, spotřeba drog, domácí násilí, přepadávání obchodů, rvačky, střelba, patologické jevy ve školách.

Preventivně působí tak, aby bylo zabráněno zvyšování napětí v komunitě. I jedno rozbité okno může podle Street Pastors u komunity vyvolat pocit, že je ohrožena. Proto mezi hlavní aktivity Street Pastors patří zdánlivě banální úkon sbírání smetí, střepů a prázdných lahví na ulici.

---

⁹¹ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. Str. 41

Jako vysvětlení udávají příklad jedení chipsů. Pokud člověk konzumuje chipsy a všude jsou poházené prázdné obaly, ten svůj odhodí na zem také. Udržováním čistoty street pastors předcházejí vytváření nepořádku a vzniku případných zranění o střepy. Věří, že tímto jednoduchým úkonem mohou výrazně přispět ke snížení napětí v komunitě.

4.7 Zásada participace

Street Pastors sami sebe považují za stavitele mostu, který má usnadnit fungování komunity, a efektivní komunikaci spatřují jako základní prostředek na cestě za tímto cílem. Všichni lidé by se měli společně podílet na budování komunity a každý by měl užívat plody společné práce. Street Pastors uvádějí, že tento pomyslný most spojující obyvatele konkrétního místa podepírají tři pilíře. Trojici, kterou nazývají v angličtině „*Urban Trinity*“, tvoří podle nich policie, samospráva a církve.⁹²

Tato myšlenka tvoří základ mnoha projektů, kterými Street Pastors naplňují své poslání.

Tvůrci projektu Street Pastors vyzorovali, že lidé ve většině míst, kde působí, postrádají větší počet policistů v ulicích. A právě úzká spolupráce s policií je asi nejviditelnějším znakem tohoto hnutí. V nedostatku policistů v ulicích našli Street Pastors příležitost pro svou dobrovolnickou práci.

Příkladem projektu, kterým jsou Street Pastors úzce ve spolupráci s policií, je podílení se na zprostředkování kontaktů s policií lidem, kteří drží zbraň a chtěli by ji odevzdat. Street Pastors na sebe vzali roli prostředníků a díky jejich spolupráci se podařilo v určitých oblastech snížit kriminalitu. Akce je známá pod

---

⁹² DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání. Str. 93

názvem Trident a jejím cílem bylo zamezit držení zbraní mezi mladými Londýňany.⁹³

Street Pastors se nevyhýbají nikomu. Jsou v kontaktu nejen se sborem policie, ale i s místními obyvateli, lidmi sociálně vyloučenými, místní samosprávou, vrátnými klubů a restaurací i s hospodskými. Street Pastors si soustavně vytvářejí vztahy se všemi těmito lidmi a jejich poznávacím znamením na ulicích je kromě typické uniformy i to, že každého zdraví a rádi se zastavují na kus řeči.

Obzvláště velká péče je věnována systematickému informování všech v konkrétní komunitě, včetně policie, správních orgánů a ostatních církví. Pro komunikaci s policií bývá pověřen vždy jeden člověk, který má titul „senior street pastor“⁹⁴. Jsou rozvíjeny vztahy také se školami, novináři a místními podnikateli. Policii každý den informují, kde zrovna působí, a tím se snaží posilovat vzájemnou spolupráci.

Street Pastors uvádějí, že úspěšný vztah s místní samosprávou nevznikne přes noc. Snaží se proto informovat policii, samosprávu i širokou veřejnost o svém působení pomocí zpráv a publikací. Zprávy jsou koncipovány takovým způsobem, aby nedocházelo k polarizaci, a pravdivými a jasně formulovanými informacemi se snaží zabránit vzniku podezřívavosti.

V současné době Street Pastors usilují o rozšíření spolupráce se školami ve Velké Británii. V oblasti Heathfieldu a Východního Sussexu byla ve školách zřízena funkce školního pastora.

Protože se Street Pastors snaží posilovat participaci všech na životě v dané komunitě i svou vlastní, nejdůležitější otázkou pro ně zůstává jejich vlastní role. Komunikováním se samosprávou a s policií se snaží neustále zjišťovat, jakou roli v životě komunity by měli hrát a jak by zde měli působit. Věří, že jejich

---

⁹³ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. Str. 130

⁹⁴ Tamtéž. Str. 136

pozice spočívá právě v neustálém zjišťování zájmů příslušných orgánů, a Street Pastors se neustále učí, jak s nimi spolupracovat. S nadsázkou udávají, že musejí dbát nejen o to, co říká Duch a biblické zjevení, ale také příslušné úřady.

Také rozhovory s lidmi na ulici směřují ke zjišťování okolností, proč lidé žijí zrovna daným způsobem.

K práci Street Pastors rovněž patří nepřetržité zjišťování rozsahu komunity, a to zejména geografického.

4.8 Růst

Street Pastors usilují o nepřetržitý růst a zdokonalování služby. Organizace má proto vypracovány vlastní standardy kvality a metodiky, které sídlí její lokální pobočky. Základ úspěchu tvoří dobrá organizace procesů a klíčová je personální politika.⁹⁵

Organizace má vytvořený vlastní systém vzdělávání, který rovněž prochází kontrolou kvality. Pokud vzniká nová pobočka kdekoliv ve světě, vždy musí projít počáteční vstupní kontrolou a následně se do procesů kontroly kvality zapojit. Každá pobočka musí splňovat poměrně přísná kritéria.

Výše uvedené souvisí i s personální politikou organizace, která je také významným nástrojem pro dosažení cílů. Ke Street Pastors se mohou připojit jen lidé, kteří splňují náročné požadavky. Organizace zpočátku na zaplacení dobrých lidí peníze neměla, ale postupně vybudovala velmi silnou personální politiku.

Dalším nástrojem k dosažení cílů je vypracovaný hierarchický model organizace. Každému pracovníkovi musí být jasné, komu je zodpovědný. Vedoucími pracovníky jsou senior pastoři, kteří jsou zodpovědni vedoucím. Vedoucí jsou pak zodpovědni církvi.

---

⁹⁵ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. Str. 194

Bezpečí je cílem a zároveň i prostředkem k jeho dosažení. Street Pastors dbají o bezpečí pro pracovníky samotné, ale také o bezpečí celé komunity. Organizace se tématu bezpečí věnuje na školeních a má rozpracované postupy, jak dosáhnout co největšího stupně bezpečí. Pracovníci se musejí pohybovat na ulicích a komunikovat s lidmi takovým způsobem, aby byla rozpouštěna atmosféra strachu a nedůvěry. Postupy, které jsou lépe popsány níže, se snaží dosáhnout i bezpečí pro celou komunitu.

4.9 Péče o rituál

Modlitba provází veškeré činnosti Street Pastors. Navzájem se k ní pobízejí ve skupině, a to jak v zázemí před směnou, tak přímo na ulici anebo se modlí sami doma.

Modlitba je oživující prvek, který stmeluje, povzbuzuje a dodává odvalu. Každý team má svého *prayer pastora*.⁹⁶ Jedná se o člena týmu, který má schopnost k modlitbě povzbuzovat a stmelovat kolektiv. Někdy je pro samotné pracovníky těžké pomodlit se přímo na ulici, a proto potřebují podporu příslušného kolegy. Tento pracovník zná dobře modlitby a je k dispozici ostatním před směnou a během ní. *Prayer pastor* je k dispozici všem prostřednictvím mobilního telefonu. Tohoto úkolu se často ujímá člověk, který je součástí týmu, ale má zdravotní problémy, obtížně se pohybuje nebo z jiných důvodů se nemůže pohybovat v terénu. Může to být starší zkušený pracovník, který nabízí společnou modlitbu přes telefon, povzbuzuje, podává rady. Street pastors takto mohou komunikovat prostřednictvím pomoci s modlitbou. Modlí se například za bezpečí nebo podle momentální situace.

Modlitba má pro Street Pastors obrovský význam a rok 2012 si organizace vyhlásila jako Rok modliteb za naši ulici.

---

⁹⁶ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání. Str. 19

Jako výsledek spolupráce mezi křesťanským sborem a policií vznikla v jednom městě iniciativa Adopt a Cop (adoptuj policistu)⁹⁷. Došlo k tomu po setkání, kdy byli policisté pozváni do místní církve a policejní sbor poté pozval členy církve na návštěvu služebny. Street Pastor policistům navrhli, že každý z nich pomyslně adoptuje jednoho policistu, za kterého se při výkonu jeho služby bude modlit. Policista zároveň může během služby street pastors kontaktovat a o modlitbu požádat.

Modlitba je také důležitou součástí služby lidem na ulici. Street Pastors uvádějí mnoho příkladů, kdy se s lidmi na ulici společně modlili, a zájem o tuto aktivitu je velký.

4.10 Činnost

Činnost Street Pastors se týká především působení v nočních ulicích. Svou práci popisují jako péči, naslouchání a pomáhání v nočním čase. Směna u Street Pastors začíná kterýkoliv den v týdnu, podle toho, jak je naplněna dobrovolnická kapacita, a to většinou kolem 22. hodiny, kdy z administrativního zázemí po krátké přípravě vyjde do ulic pracovní tým.

Dobrovolníci procházejí ulicemi a navazují rozhovor s lidmi, které potkají. Například s lidmi, již vypadají, že se zrovna potýkají s problémem, s rezidenty, pracovníky provozoven, dveřníky klubů a barů a s policisty. Navazovat konverzaci patří k nejdůležitějším dovednostem.

Street Pastors se snaží vždy chovat tak, aby dali lidem najevo, že se o ně skutečně zajímají. Proto lidem často pokládají otázky týkající se toho, jak se lidé mají, co lidé právě dělají, jaké to bylo v klubu, zda něco nepotřebují a podobně. Tak je možné začít rozhovor s dotazovaným, který tak může ztratit ostych.

---

⁹⁷ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. Str. 94

Street Pastors mají zkušenost, že lidé pak mají většinou velký zájem si popovídat a svěřit se s problémy. Lidé také projevují velký zájem o společnou modlitbu.

Někdy se také stává, že Street Pastors navazují rozhovor s člověkem v agresivní náladě. Během vypjatých chvil se snaží snižovat napětí rozhovorem, nabídnutím vody a sušenek a návrhem pomoci. Street Pastors jsou dobře cvičeni v komunikaci a dovednost snižovat napětí patří k těm nejcennějším.

V případě, že potkají se člověka, který se nemůže hýbat, například pod vlivem alkoholu nebo únavy, přikryjí ho termoizolační fólií. V případě nutnosti volají záchranku či policii.

Vyhodnocování činnosti Street Pastors zahrnuje seznam jednotlivých služeb, které na ulici poskytli. Z pročitání seznamu je možné udělat si představu, jak jejich každodenní práce vypadá. Zde jsou uvedeny některé činnosti⁹⁸, které evidoval jeden z týmů Street Pastors:

- Darování bot (žabek) lidem, kteří přišli o boty.

- Individuální rozhovor s jedním člověkem. Rozhovor je základním nástrojem pomoci druhému člověku. Slouží k navazování kontaktu, zjišťování potřeb a poskytování poradenství. Někdy je kontakt s lidmi na ulici omezen jen na vyslechnutí jejich příběhu. Někteří lidé se jen touží svěřit s potížemi a neprojevují zájem o odpovědi nebo rady. Street Pastors také navštěvují nebo jinak kontaktují lidi, o nichž se dozvěděli, že řeší vážné situace. Telefonují například lidem, kteří mají nastoupit do vězení, a pomáhají jim vyřešit některé náležitosti před nástupem do výkonu trestu. Street Pastors se také často setkávají s tím, že s nimi lidé chtějí mluvit o svých problémech v církvi a chtějí se vyrovnat s některými křivdami, s nimiž se setkali v církevním sboru. Někteří lidé vidí sami sebe jako příliš hříšné

---

⁹⁸ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. Str. 35

a domnívají se, že v církvi nemají co dělat. Street Pastors jim rozhovorem pomáhají získat zpět odvahu.

- Rozhovor s více lidmi.

- Pomoc jedincům pod vlivem alkoholu. Tato pomoc zahrnuje například zavolání taxislužby. Jedná se o pozoruhodnou odlišnost ve způsobu poskytování sociálních služeb ve srovnání s Českou republikou, kde lidé pod vlivem alkoholu nejsou cílovou skupinou žádné sociální služby, snad jen kromě terénních programů, které však mají jiné zaměření.

- Rozhovor s návštěvníky klubů. Zde můžeme použít podobné srovnání jako v předešlém bodě.

- Odpověď na dotazy ohledně působení Street Pastors. Jedná se o dotazy kolemjdoucích, kteří bezprostředně pomoc nepotřebují.

- Rozhovor s policisty. Spolupráce s policií je jedním z hlavních aspektů práce Street Pastors. Členové týmu jsou při navazování rozhovorů s policisty sami iniciativní.

- Poskytnutí podpory při modlitbě na žádost jedince.

- Modlitba za bezpečí při vypjatých momentech.

- Modlitba za vyléčení společně se zájemcem z ulice.

- Poskytnutí termoizolační folie prochladlým lidem patří k rutinním úkonům.

- Úklid střepů a lahví. Street Pastors přispívají i k udržování čistoty ve městě.

Důležitou složkou jejich práce, kterou normálně vykonávají, je sbírání střepů a lahví z ulic. Uvádí, že střepy nebo lahve se mohou snadno přeměnit ve zbraně, kdy se o ně někdo může zranit.

- Poskytnutí stravy hladovějícím.

- Zavolání policie k naléhavé situaci.

- Focení s lidmi. Někteří lidé na ulici mají přání se se Street Pastors vyfotografovat.

- Rozhovory se zaměstnanci restaurací a klubů. Právě dveřníci zábavních podniků bývají často zprostředkovatelé kontaktu mezi návštěvníky klubu a Street Pastors.

- Konverzace s řidiči autobusů. Řidiči autobusů přicházejí často do kontaktu s lidmi v nelehké situaci, například s lidmi, kteří nemají peníze na jízdenku, lidmi pod vlivem alkoholu nebo s lidmi bez přístřeší, již přespávají v autobusech. Jsou to také často první lidé, kteří poskytují první pomoc a volají záchranku, případně policii. Práce řidiče autobusu je přitom velmi náročná, řidiči pracují na denní i noční směny a bezprostředně se ocitají v nebezpečných situacích. Proto jim Street Pastors věnují pozornost a podporují je.

- Objetí a polibky. V některých zemích se lidé objímají více, než je například zvykem v České republice. Mnoho lidí pohybujících se na ulici touží Street Pastors obejmout nebo políbit členy.

- Doprovody osob. Již samotná přítomnost Street Pastors vzbuzuje v lidech pocit bezpečí, zejména u lidí, kteří se vracejí z odpoledních směn. Pracovníci provozoven, jež jsou otevřené dlouho do noci, musejí někdy čelit přepadením nebo agresivním zákazníkům. Street Pastors popisují situaci, kdy pomáhali prodáváči z nonstop prodejny zavřít obchod po přepadení a nějaký čas ho po směně doprovázeli k autu. Zde se vyplatila dobrá spolupráce s místní policií. Dobrovolníci vypomohli s menším úkonem, na který policie už neměla kapacity.

- Příspěvky do diskuzí týkajících se bezpečnosti v lokalitě. Street Pastors jsou prostředníkem mezi obyvateli a jejich samosprávou.

Například v Londýně jsou Street Pastors zapojeni do programu Trident, což je policejní program na zamezení střelby mezi mladými Londýňany. Tato spolupráce probíhá na základě smlouvy, která založila legální vztah mezi zřizovatelem

Street Pastors, společností Ascension Trust, Službou metropolitní policie a Britským ministerstvem vnitra.⁹⁹ Tento pilotní projekt založil tradici spolupráce Street Pastors se státními orgány. Sám o sobě obsahuje mnoho činností.

Street Pastors v rámci projektu pořádají přednášky a referují o dopadu rozšíření držení zbraní mezi lidmi na místní komunitu. Snaží se vyvíjet tlak na zákonodárce, ale také na držitele zbraní, ať už legální, či nelegální majitele, aby se své zbraně vzdali. Jsou popsány případy, kdy tak mladí lidé po zprostředkování kontaktu s policií skrze Street Pastors skutečně učinili.¹⁰⁰

Street Pastors mají rovněž silný hlas v diskuzi ohledně zákonných úprav držení zbraní.¹⁰¹

Další spolupráce probíhá se školami. Například v Heathfieldu ve východním Sussexu Street Pastors rozvíjejí spolupráci se základními i středními školami a působí preventivně v komunitě spojené s těmito školami.

V Porthsmouthu se Street Pastors stali součástí projektu „Pij bezpečně“. Z vyhodnocení dat vyplývá, že se za dobu jejich působení mezi lety 2007 a 2008 se v oblasti snížil počet případů útoku proti druhé osobě pod vlivem alkoholu o 62 %.¹⁰²

4.11 Úskalí pastorační práce na ulici

Členové hnutí Street Pastors mají často obavy, že nebudou mít na ulici během směny dostatek kontaktů od lidí, a někdy se to tak skutečně děje. Jeden dobro-

---

⁹⁹ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání. ISBN 978 1 444 75009 6, str. 71

¹⁰⁰ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. ISBN 978-1-84291-419-9, str. 131

¹⁰¹ Tamtéž. Str. 93

¹⁰² Tamtéž Str. 69

volný pracovník uvádí, že jednou chodil po ulici celé hodiny a po tuto dobu nikoho nepotkal. Tyto zkušenosti potvrzují, že většina setkání se děje náhodně.¹⁰³ Faktem ale zůstává, že Street Pastors se setkávají na ulicích s mnoha lidmi, kteří mají zájem o rozhovor.

To nejnáročnější, s čím se street pastor musí vypořádat, a zároveň nejdůležitější prvek jeho práce, je schopnost reagovat na dotazy lidí, jež ne vždy vyznívají příjemně.

Mnoho dotazů se týká církve. Někteří lidé se v církvi setkali s nespravedlností a chtějí se o tuto zkušenost se Street Pastors podělit. Někteří lidé také existenci církvi ironizují, nebo naopak kladou banální dotazy a někdy je velmi obtížné jim odpovědět. Street Pastors se ale daleko více soustředí na naslouchání. Musejí se umět zaměřit nejen na vnímání verbálních dotazů, ale také na vnímání řeči těla. Mnoho lidí má o rozhovor velký zájem, třebaže zpočátku reaguje agresivně.

V praxi se také ukazuje, že mnoho lidí může mít s církví problémy a skutečně jim v církvi bylo ublíženo. Úplně jinak ale vyznívají rozhovory o Ježíšovi a ukazuje se, že většina z nich ho respektuje. Na tomto faktu je možné stavět další komunikaci.

Lidé se často ptají po Bohu, zda skutečně existuje či jak mohl dopustit některé věci. Odpovědí může být také dotaz: „*Co myslíte?*“

Mimořádně náročné je také vedení rozhovoru s lidmi pod vlivem alkoholu. Těch se v nočních ulicích pohybuje velké množství lidí. Street Pastors pomoc těmto lidem neodmítají.

---

¹⁰³ DOUTHWAITE Sam in: DAVIES Rosalind, ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání. Str. 25

Jeden z dobrovolníků to vysvětluje slovy: „*Duch je mocnější než cokoliv, co vychází z lahve*“.¹⁰⁴ Podle něj mají Street Pastors zkušenosti s velkými duchovními změnami v sebeorganizaci lidí, u kterých by to vůbec nečekali. Proto evangelizují všechny lidi. Tuto činnost považují za vyznání, že Ježíš přinesl spásu všem lidem.

Tento přístup se liší od praxe, jež je běžná v Praze. Pražští terénní pracovníci sociálních služeb sice zcela neodmítnou pomoc člověku pod vlivem alkoholu nebo návykových látek, ale nezajišťují jim následnou pomoc v případě, že netrpí akutním zdravotním problémem. Následná pomoc by jinak znamenala odkázání nebo doprovod do denního centra, noclehárny nebo azylového domu. Tato zařízení mají však ve svých metodikách zakotven zákaz poskytnutí služby člověku pod vlivem alkoholu, takže je mu tam vstup odepřen.

Řadu otázek vyvolává také evangelizace lidí, kteří nejsou křesťany. Podle pozorování Street Pastors více než polovina lidí, jež v noci potkávají na ulici, jsou mladí lidé ve věku od 19 do 25 let a většinou se nehlásí k žádné hlavní církvi. Podle průzkumu, který prováděli Street Pastors ve městě Stirling ve Skotsku od března 2009 do března 2014, bylo s některou z církví aktuálně spojeno 8,05 procent lidí, s nimiž měli kontakt. Obdobný počet lidí projevil zájem o rozhovor týkající se duchovních témat týkajících se například Boha, Ježíše, autenticity Bible a jejích příběhů.¹⁰⁵ Pro Street Pastors se však i při zdánlivě malém počtu takových kontaktů jedná o příležitost, jak překonat jakési „*duchovní vakuum*“, charakteristické právě pro tyto noční hodiny. Prakticky žádný člověk, který se pohybuje v neděli nad ránem na ulici, nemá v plánu ráno navštívit církev.

---

¹⁰⁴ Street pastor Adrian in: DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání. Str. 27

¹⁰⁵ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání. Str. 157–158

Dovedností nezbytnou pro službu u Street Pastors je umění zahájit rozhovor s agresivním člověkem. Street pastor se musí držet zpátky, nesmí mluvit povýšeně, nesmí být agresivní. Nesmí též používat sarkasmus, ironii. Je zjištěno, že jsou všeobecně dobře přijímány ženy nebo starší lidé.¹⁰⁶

Práce s vlastními předsudky je klíčové téma ve vzdělávání Street Pastors. Ti musejí bezpodmínečně odolávat vlastním předsudkům týkajících se především barvy kůže, oblečení osob, genderu nebo příslušnosti k subkulturám. V tomto ohledu je zásadní vzor Ježíše Krista, který pomáhal všem lidem.

Vůči Street Pastors také občas zaznívá kritika jejich těsného propojení s policií jako represivním orgánem. Kritika se týká i jejich uniforem, které připomínají stejnokroje charakteristické pro obecní policie. Street Pastors však namítají, že se snaží spolupracovat se všemi dotčenými orgány, které v oblasti působí, a policie je jeden z hlavních partnerů. Někdy sami sebe označují za „*Boží policisty*“.¹⁰⁷

Street Pastors rovněž argumentují, že se lidé, pokud vidí na ulici dostatek policistů, cítí mnohem bezpečněji.¹⁰⁸

Tam, kde street pastors působí delší dobu a lidé si na ně zvykli, se lidé cítí bezpečně v rozhovoru s nimi a hovoří bez zábran, protože mají dobré zkušenosti. Street pastors je berou vážně a působí seriózně, protože věří v to, co dělají.

4.12 Vyhodnocování

Evaluace aktivit Street Pastors slouží k informování veřejnosti i pro vnitřní potřebu hnutí. Po vypracování evaluační zprávy jsou o činnosti Street Pastors zpravovány jak externí organizace, které si přejí dozvědět se, zda jsou Street

---

¹⁰⁶ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání. Str. 16

¹⁰⁷ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání. Str. 127

¹⁰⁸ Tamtéž. Str. 147

Pastors efektivní, tak i členové hnutí sami. Street Pastors rovněž zprávy předávají úřadům a na základě pravidelného pravdivého informování o činnosti pak dále rozvíjejí spolupráci. V neposlední řadě slouží evaluace také jim samotným k vyhodnocování vlastní efektivity.

U Street Pastors také probíhá vlastní kontrola kvality poskytovaných služeb. Tu zatím vykonává centrum v Londýně, ale takový postup je stále obtížnější vzhledem k tomu, že Street Pastors mají své pobočky v různých částech světa. Je třeba, aby kontrola probíhala spíše na lokální úrovni, v konkrétních legislativních podmínkách států a vztazích typických pro danou lokalitu. Standardy kvality vydávané z Londýna se také mohou stát obtížně použitelné i kvůli jazykovým odlišnostem. Street Pastors v současné době pracují na jakémsi sjednocování jazyka, které má usnadnit vzájemnou komunikaci, i tak se ale pracovníci nevyhnují předání určitých kontrolních kompetencí do těchto konkrétních oblastí.

4.13 Kdo se může stát street pastorem

Práce u Street Pastors je založena na dobrovolnictví. Do této práce jsou přijímáni lidé starší 18 let, kteří jsou křesťané a mají rádi místo, kde žijí. Jejich předchozí práce pro církve musí trvat déle než 1 rok a musí mít doporučení od představeného svého sboru.¹⁰⁹

Zájemce o dobrovolnickou práci u Street Pastors se musí prokázat certifikátem Disclosure and Baring Service. DBS je ve Velké Británii služba zřízená ministerstvem vnitra, která zajišťuje vydávání prověrek lidem, kteří se chystají pracovat s ohroženými skupinami osob, například s dětmi. Prověrka zahrnuje odhalení trestní minulosti osoby. Služba vede databázi způsobilých osob a dbá na to,

---

¹⁰⁹ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání. Str. 15

aby z databáze byly odstraněny osoby, které podle zvláštního zákona s ohroženými osobami včetně dětí pracovat nemohou.¹¹⁰ Začínající street pastors, pokud splní tyto podmínky, procházejí zaučovací programem, který poskytuje mezinárodní charitativní organizace Ascension Trust.

Tato organizace zaštiťuje celý projekt Street Pastors, vydává standardy kvality a poskytuje potřebné vybavení, které zahrnuje uniformy, pomůcky pro fundraising a internetové materiály.

Zaučovací program je pojatý spíše prakticky a je zde kladen velký důraz na odhalování zdrojů při budování pracovního týmu. Jeho náplň se neustále přizpůsobuje měnícím se okolnostem. Pozornost je zaměřena především na osobní podmínky každého dobrovolníka, zpracování strachu, vyrovnávání se s vlastními předsudky a stereotypy.

Školení využívá nejnovějších poznatků věd a vychází ze systemického přístupu, kdy se účastníci učí rozumět systematické vztahů v komunitě.

Absolvování zaučovacího programu je vnímáno jako velmi náročné, zejména kvůli konfrontaci s vlastními zažitými stereotypy a s otázkou, zda to, co si člověk dosud myslel, stále platí.

Důležitou složkou vzdělávání je nacvik první pomoci. Začínající street pastors také navštěvují pracoviště a organizace, se kterými se budou v průběhu výkonu dobrovolnické činnosti setkávat. Uskutečňují se například návštěvy dispečinku hlídacího kamerového systému, služeben policie a příslušných církví v komunitě.

Ke Street Pastors se často přidávají i lidé, kteří u sebe našli určité rezervy a svůj potenciál touží uplatnit. Často se jedná o lidi, již nejsou plně zapojeni

---

¹¹⁰ Home Office [online] Dostupné 4. 3. 2018 zde: <https://www.gov.uk/government/organisations/disclosure-and-barring-service>

do pracovního procesu anebo prostě jen touží uplatnit se v pomoci ostatním lidem. Jsou to například ženy na rodičovské, senioři, studenti či lidé, kteří se cítí být osamělí. O dobrovolnou práci u Street Pastors většinou neprojevuje zájem mnoho mužů.

Na péči o pracovní tým vydávají Street Pastors největší část ze svých zdrojů. K výběru lidí se přistupuje s velkou pečlivostí.

Práce v projektu Street Pastors vyžaduje velkou trpělivost a duševní vyrovnanost dobrovolníků.

4.14 Jak založit Street Pastors

Licenci pro výkon činnosti pod značkou Street Pastors vydává organizace Ascension Trust. V současné době jsou jen ve Velké Británii vydány licence pro 270 pracovních týmů.¹¹¹ Street Pastors nenáleží k žádné konkrétní církvi ani tradici.

Pokud má některý křesťanský sbor záměr zřídit tuto službu, pověřený zástupce lokálního sboru osloví organizaci Ascension Trust, která sídlí v Londýně. Před podáním přihlášky je třeba zjistit, zda by se zapojilo i více lokálních církví. Zástupce organizace církevní sbor navštíví a po této první schůzce a případně i dalších jednáních se zúčastnění dohodnou, zda by bylo možné projekt Street Pastors v daném místě vůbec zřídit. V současné době organizace zjišťuje, jak postupovat i na jiných místech než na dosud ověřených. Při spolupráci se vzdálenými sbory je kladen důraz na specifčnost právního prostředí konkrétní komunity, avšak právě právní, kulturní i jazyková odlišnost různých prostředí se nyní zdá být největší problém, jak bylo zmíněno výše.

---

¹¹¹ DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání. Str. 192

Týmy Street Pastors působí v současné době v Austrálii, na Normanských ostrovech, v Gibraltaru, Irsku, Nigérii, ve Spojených státech amerických, v západní Indii a ve Velké Británii.

Přestože Street Pastors zatím fungují jen v anglicky mluvících zemích, jsou již patrné odchylky v používání jazyka. Ascension Trust proto usiluje o sjednocení jazyka a otázkou zůstává případné zapojení sborů i z oblastí, kde je používán jiný jazyk. Sjednocení jazyka je nutné především z důvodu udržení kvality, jejíž standardy musejí být srozumitelné pro všechny.¹¹²

Kontrolu kvality totiž v současné době vykonává londýnské ústředí, jež vzdáleným sborům poskytuje i maximální podporu, ale z kapacitního hlediska na to již nestačí.

Jakmile tedy bude vyřešen problém s jazyky, se sjednocením pravidel a bude vybudována silná struktura teamů na lokální úrovni, budou konkrétním sborům předány řídicí kompetence.

Lokální týmy Street Pastors mohou být založeny pouze se souhlasem organizace Ascension Trust. Street Pastors mají registrovanou ochrannou známku, která nesmí být používána bez vědomí organizace. Ta také platí zvláštní pojištění pro týmy, a tak týmy založené bez vědomí organizace nepodléhají pojištění případných škod.

Týmům jsou dodávány uniformy, informační letáky a jsou všemožně podporovány.

---

¹¹² DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání. Str. 187

5. Realizace terénní pastorační práce v České republice

Zkušenosti ze zahraničí naznačují, že by služba podobná Street Pastors mohla být prospěšná i v Praze, popřípadě i v jiných městech České republiky.

V Praze městští strážníci, třebaže jsou značně vytížení, zasahují u situací, kde jich není bezprostředně potřeba a jejich práci by mohli převzít právě dobrovolníci. Typicky se jedná o situace spojené s rušením nočního klidu, poskytováním informací turistům, podávání vody a sušenek, uklidňování vypjatých rozhovorů nebo dalších situací popsaných výše, při nichž je třeba působit především preventivně. A právě zde vzniká prostor pro službu podobnou Street Pastors.

5.1 Dosavadní praxe

Práce na ulici, která má sociálně preventivní povahu, v současnosti v Praze probíhá většinou jako sociální služba. Kdo chce takovou službu poskytovat, musí podat žádost o zařazení do registru poskytovatelů sociálních služeb Magistrátu hlavního města Prahy. Magistrát mezi poskytovatele ale zařadí jen ty služby, které jsou hodnoceny jako potřebné a které sám může financovat.

Aby tedy magistrát dostal přesnější informace o nové službě, je dobré vytvořit pilotní projekt, z jehož vyhodnocení bude patrné, zda má služba v dané lokalitě smysl.

Tento postup volí mnoho poskytovatelů sociálních služeb hlavně z důvodu získávání dotací od magistrátu.

Některým poskytovatelům se však jeví jako výhodnější své služby poskytovat, aniž by byli zařazeni do registru poskytovatelů sociálních služeb. Děje se tak většinou proto, že v Zákoně 108/2006 Sb., o sociálních službách, poskytovatel nenajde vhodnou kategorii, kam by mohl svou činnost zařadit.

Poskytovatel tak nespadá ani pod působnost inspekce kvality sociálních služeb, kterou organizuje právě magistrát.

Zde však vyvstává otázka, kdo tedy poskytovatele pověřuje a kým bude výsledný projekt kontrolován a vyhodnocován.

5.2. Otázka legitimacy pastoračního pracovníka na ulici

Dobrovolníky z projektu Street Pastors do terénu vysílají jednotlivé církve. Jedná se o ekumenický projekt, který následně zaštiťuje křesťanská nevládní organizace Ascension Trust. Ta zároveň kontroluje kvalitu a koordinuje smluvní spolupráci mezi příslušnými organizacemi v městských komunitách, jakými jsou například místní zastupitelstvo, policie nebo školy.

V Praze by nebylo nutné zakládat přímo pobočku Street Pastors, ale realizovat projekt, který by byl založen na podobných principech. V případě tohoto projektu by však bylo nutné rozvinout spolupráci mezi církvemi a místními orgány, která by byla založena na vztazích vyplývajících ze zvláštní smlouvy. Příklady služeb, jejichž činnost se o takovou smlouvu opírá, jsou uvedeny níže.

5.2.1 Duchovní služba Armády České republiky

Po prvotní zkušenosti s působením vojenského kaplana v misi příslušníků Armády České republiky u jednotek IFOR a SFOR v Bosně a Hercegovině v roce 1996 bylo potřeba ustanovit spolupráci mezi církvemi a Armádou České republiky patřičnou smlouvou¹¹³. Vznikla tak dohoda mezi Českou biskupskou konferencí, Ekumenickou radou církví a Ministerstvem obrany České republiky a tehdejší ministr obrany Michal Lobkowicz v roce 1998 zřídil svým rozkazem č. 19 Duchovní službu Armády České republiky¹¹⁴. Slouží v ní v současné době 31 vojenských kaplanů a 1 vojenská kaplanka z celkem 9 křesťanských církví.¹¹⁵

---

¹¹³ Duchovní služba Armády České republiky. [online] Dostupné 7. 3. 2018 zde: <http://www.kaplani.army.cz/informace-pro-vas>

¹¹⁴ Armáda České republiky. [online] Dostupné 7. 3. 2018 zde: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=12264>

¹¹⁵ Duchovní služba Armády České republiky. [online] Dostupné 7. 3. 2018 zde: <http://www.kaplani.army.cz/vojensti-kaplani>

Jejich úkolem je především podporovat velitele všech stupňů v jejich odpovědnosti za naplňování a ochranu lidského rozměru života každého vojáka v činné službě a občanského zaměstnance, nabízet pomoc při řešení osobních krizí i těžkostí, které vznikají v pracovním, osobním a rodinném životě pracovníků rezortu ministerstva obrany, přispívat k rozvíjení a prohlubování demokratických tradic evropské kultury v rezortu ministerstva obrany, vytvářet podmínky pro naplňování ústavně zaručených lidských práv, která souvisejí se svobodou vyznání pro pracovníky rezortu ministerstva obrany ve všech situacích spojených s plněním jejich služebních a pracovních povinností.¹¹⁶

5.2.2 Asociace nemocničních kaplanů

Duchovní péči v nemocnicích poskytují nemocniční kaplané. I v této oblasti byla v roce 2006 uzavřena dohoda o duchovní péči ve zdravotnictví mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví v České republice.¹¹⁷ Na jejím základě probíhá vysílání nemocničních kaplanů a dobrovolníků do zdravotnických zařízení, která následně o této službě uzavírají s církvemi jednotlivé smlouvy.

5.2.3 Vězeňská duchovenská péče

O lidi ve výkonu trestu, především o jejich adaptaci nebo o přípravu na propuštění, pečují pracovníci Vězeňské duchovenské služby.

Vězeňskou duchovní službu v České republice upravuje dohoda mezi Vězeňskou službou České republiky a dvěma církevními subjekty: Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví České republiky, která vešla v účinnost Nařízením č. 67 dne 30. prosince 2013.¹¹⁸

---

¹¹⁶ Duchovní služba Armády České republiky. [online] Dostupné 7. 3. 2018 zde: <http://www.kaplani.army.cz/informace-pro-vas>

¹¹⁷ Asociace nemocničních kaplanů. [online] Dostupné 7. 3. 2018 zde: <http://www.nemocnicnikaplan.cz/rubrika/16-Dohoda-mez-ERC-a-CBK/index.htm>

¹¹⁸ Vězeňská duchovenská péče. [online] Dostupné 7. 3. 2018 zde: <http://www.vdpcr.eu/oznamka/dohoda2013.pdf>

I v tomto případě byla smlouva nezbytná. Duchovní službu ve věznicích včetně věznic vazebních vykonává sdružení vězeňských kaplanů, kteří mají souhlas své církve a rovněž souhlas Rady pro duchovní službu ve věznicích a ústavech.

5.2.4 Celocírkevní kazatel pro humanitární aktivity, menšiny a lidi sociálně vyloučené

V České republice se v posledních letech uskutečnily akce, které spojuje osoba Mikuláše Vymětal¹¹⁹, jenž od roku 1999 působí jako farář Českobratrské církve evangelické a věnuje se množství aktivit, především z oblasti působení proti sociálnímu vyloučení. Tyto aktivity nemají zatím v České republice obdoby a na jejich příkladu je patrné, jak je dohoda o spolupráci mezi příslušnými orgány a církví nezbytná. V roce 2015 byl Mikuláš Vymětal zvolen Synodem Českobratrské církve evangelické celocírkevním kazatelem pro humanitární aktivity, menšiny a lidi sociálně vyloučené. Akce většinou reagují na konkrétní žádost občanských aktivistů působících v lokalitě, kde se mají pořádat demonstrace proti menšinám. Mikuláš Vymětal pak se spolupracovníky organizuje protiakci, jež má původní akci zpochybnit. Tyto protiakce mají formu pouličního shromáždění nedaleko původní demonstrace. Na programu jsou náboženské písně, společné modlitby za pokojné soužití, požehnání, čtení náboženských textů i pozdravů různých prominentů, moderované rozhovory s příslušníky menšin, proti kterým je původní demonstrace namířena. Organizátoři se snaží ukázat, že hlas původní demonstrace není hlasem většiny obyvatel, jak by se mohlo na první pohled zdát. Pokud se koná protiromská demonstrace, protiakce zahrnuje rozhovory s Romy a s jejich přáteli, které dokazují, že společné soužití možné je. Podobné je to v případě protimuslimských a protiuprchlických demonstrací.

---

¹¹⁹ Informace o těchto aktivitách poskytl f. Mikuláš Vymětal Th.D. osobně dne 29. 11. 2016.

Dne 7. srpna 2011 v Novém Boru zaútočili na návštěvníky herny mačetami pachatelé, kteří byli údajně romského původu.¹²⁰ Poté se na severu Čech uskutečnila řada větších protiromských demonstrací. První proběhla v Novém Boru a farář Mikuláš Vymětal společně s iniciativou V Ústí neonacisty nechceme na místě zorganizoval shromáždění, jehož součástí byla společná bohoslužba, pod heslem „Nenávist není řešení“. Její součástí byla i sbírka na podporu nejvíce zraněného po útoku. Vybralo se při ní více než 4000 korun.

Na podzim 2011 se řada protiromských demonstrací, které zorganizovala Dělnická strana sociální spravedlnosti, uskutečnila poblíž vyloučené lokality ve Varnsdorfu. Mikuláš Vymětal zde spolu s ostatními zajišťoval program, jehož součástí byl zábavní program pro děti. Cílem bylo, aby děti probíhající nenávistný pochod neregistrovaly. Později do Varnsdorfu farář pravidelně dojížděl a pořádal pro děti výlety do Prahy nebo na jiná místa, kam by se jinak nedostaly.

Podobných akcí v místech, kde docházelo k napětí mezi majoritou a menšiny, bylo mnoho. Dále se uskutečnily například v Českých Budějovicích, Vítkově, na Staroměstském náměstí v Praze, v Novém Bydžově nebo Krupce.

Celocírkevní kazatel pro humanitární aktivity, menšiny a lidi sociálně vyloučené dále pořádá akce pro lidi bez přístřeší, působí v detenčních uprchlických zařízeních, spolupracuje s Diakonií Českobratrské církve evangelické.

V souvislosti s aktivitami Mikuláše Vymětala Zatím došlo pouze dvakrát k diskuzi mezi Synodní radou Českobratrské církve evangelické a ministerstvem vnitra. Poprvé poté, co při policejním zásahu proti bohoslužebnému shromáždění v Krupce došlo ke zranění několika lidí po použití policejní pyrotechniky a Synodní rada si stěžovala na postup policie (2011). Podruhé na stížnost synod-

---

¹²⁰ iDnes.cz [online] 9. 12. 2011. Dostupné zde: http://zpravy.idnes.cz/macetovy-utok-v-novem-boru-policie-prehodnotila-na-pokus-o-vrazdu-1ct-/krimi.aspx?c=A111209_162502_liberec-zpravy_alh

ního seniora Českobratrské církve proti předvedení Mikuláše Vymětala na policii napsal omluvu policejní ředitel (2015). V současnosti usiluje Mikuláš Vymětal s podporou Synodní rady o dialog mezi představiteli skupin lidí soustavně diskriminovaných Policií České republiky (Romové, muslimové, levicoví aktivisté) s ministrem vnitra, ale jednání prozatím nepřináší výsledek, protože ministerstvo rozhovor dosud odmítalo.

Při hledání vhodné organizační struktury došlo také k pokusu založit zapsaný spolek Společně žít v míru, ale ani to zatím nebylo realizováno.

Schopnost Mikuláše Vymětala působit v různých lokalitách, spolupracovat s místními lidmi, spolky a usilovat o dialog s úřady i s policií, může sloužit jako vzor pro metodu pastorační práce na ulici v České Republice, přestože zatím neprobíhá na smluvním podkladě.

5.3. Realizace

Pokud porovnáme uvedené příklady pastorační práce v České republice, můžeme si všimnout rozdílu mezi činností subjektů, které své služby poskytují na smluvním základě, a mezi subjektem, v tomto případě úřadem celocírkevního kazatele pro humanitární aktivity, menšiny a lidi sociálně vyloučené, který uzavřenou smlouvu s představiteli příslušného rezortu nemá. Přestože způsob práce všech zmíněných subjektů vychází ze stejných principů, kazatel pro humanitární aktivity se v průběhu své služby neustále setkává s obstrukcemi ze strany policie či ministerstva vnitra.

K usnadnění činnosti tohoto užitečného subjektu by zřejmě pomohla registrace na příslušném úřadě, kterou by byl deklarován jeho oficiální status, a dále dohoda mezi organizací nadřízenou úřadu kazatele pro humanitární aktivity a příslušným rezortem.

Podobně lze přistupovat i k založení služby, která by se podobala hnutí Street Pastors.

Projekt by mohl být zpracován některou z evidovaných právnických osob církví nebo náboženskou společností dle Zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností,¹²¹ ve smyslu pozdějších úprav Zákonem 495/2005 Sb.¹²² Jeho platnost a věrohodnost by měly být zdůrazněny právě registrací v příslušném rejstříku, nejspíše jako spolek dle příslušného Zákona 89/2012 Sb., Občanského zákoníku.

Jak bylo uvedeno, Street Pastors pracují s termínem „Urban Trinity“, který můžeme do češtiny přeložit jako „městská trojice“. Tu tvoří městská samospráva, policie a církev. Jedná se o pomyslné pilíře, které slouží k podpoře celého projektu. Street Pastors mohou lépe působit v prostředí, kde nedochází ke konfliktům, a jejich práce se tak stává efektivnější.

Pražský projekt by mohl fungovat obdobně.

Představitelé samosprávy v Praze I by měli být požádáni o schůzky a o možnost představení projektu a měli by být detailně informováni o jeho podobě.

Dalším uvedeným pilířem trojice je církev. O projektu by měli být informováni nejen představení církevních sborů v komunitě, z nichž někteří by mohli být samotnými zpracovateli projektu, ale mělo by dojít také k vyjednávání s nadřízenými církevními orgány. Stejně jako u nemocničních, armádních či vězeňských kaplanů by mělo dojít k pokusu dosáhnout dohody o spolupráci, kdy by jednu stranu dohody tvořila Česká biskupská konference společně s Ekumenickou radou církví a druhou stranu zástupci třetího pilíře takzvané městské tro-

---

¹²¹ Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností. In: Sběrka zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-3>

¹²² Zákon č. 495/2005 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 3/2002 Sb. In: Sběrka zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-495>

jice. V případě projektu podobného Street Pastors by se jednalo o Městskou policii hlavního města Prahy. Právě s příslušníky městské policie by dobrovolníci z projektu přicházeli do styku nejvíce.

Pražská městská policie má vlastní oddělení prevence, které organizačně náleží pod kancelář ředitele Městské policie hlavního města Prahy a které koordinuje řadu preventivních činností. V roce 2016 oddělení prevence uskutečnilo 4827 přednášek ve školských zařízeních, což bylo o 166 více než v roce předchozím¹²³. Na skutečnost, že se jedná o postupný nárůst, ukazují data z ročenky za rok 2014, kdy oddělení prevence uspořádalo pouze 4440 přednášek ve školských zařízeních, což je o 221 méně než roku 2015.¹²⁴ Jedná se o nárůst o téměř 400 přednášek během dvou let. Kromě toho v roce 2016 uspořádala městská policie ještě dalších 1056 přednášek.

V oblasti prezentačních a popularizačních činností došlo mezi lety 2015 a 2016 o nárůst více než 9000 lidí oslovených městskou policií v rámci těchto akcí. Kromě toho městská policie uspořádala mnoho dílčích preventivních akcí.

Zvýšení počtu pracovníků pražské městské policie patřilo též k prioritám pro rok 2017.

Pokud tedy i zde platí, že oddělení prevence má své personální rezervy, prostor pro spolupráci mezi lídry projektu podobného Street Pastors a pražskou městskou policií se nachází právě zde.

---

¹²³ *Zpráva o činnosti Městské policie hl. m. Prahy za rok 2016.* [online] Dostupné 23. 3. 2018 zde:

http://www.mppraha.cz/images/Rocni_zpravy/Zpr%C3%A1va_o_%C4%8Dinnosti_MP_PRAHA_2016.pdf

¹²⁴ *Zpráva o činnosti Městské policie hl. m. Prahy za rok 2014.* [online] Dostupné 23. 3. 2018 zde: http://www.mppraha.cz/images/Download/Zpr%C3%A1va_o_%C4%8Dinnosti_MP_za_rok_2014_ES.pdf

Naopak není nutné se pro svou službu držet zákonného rámce ve smyslu Zákona 108/2006, o sociálních službách. Principy projektu podobného Street Pastors by mohly kolidovat se standardy kvality sociálních služeb, které jsou součástí tohoto zákona.

Praxe to není úplně nezvyklá. Například organizace Naděje provozuje jednu ze svých terénních služeb také mimo zákonnou oblast sociálních služeb.¹²⁵ Důvodem bude zřejmě skutečnost, že podoba služby jednoduše neodpovídá kritériím ustanoveným Zákonem 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Kroky budoucího lídra pražského projektu pastorační práce na ulici v Praze by tedy měly vést k vrcholným orgánům církvi, představitelům samosprávy a velitelství pražské městské policie.

---

¹²⁵ Informaci poskytl pan Bc. Luboš Turzík, Dis., metodik Naděje dne 24. 2. 2017

6. Závěr

Cílem této práce bylo zhodnotit možnosti využití myšlenek pastorační práce na ulici v Praze v podobné formě, jako projekt Street Pastors, který vznikl ve Velké Británii.

Bylo zde představeno mezinárodní hnutí křesťanů, kteří chtějí svou práci přispět k tomu, aby se svět stal lepším a bezpečnějším místem.

Lidé zapojení do hnutí Street Pastors přicházejí z různých křesťanských sborů a pro svou činnost si vybrali prostředí ulic ve velkých městech. Kromě spolupráce s městskou policií navazují spolupráci s místní samosprávou, školami, na ekumenické bázi s místními křesťanskými společenstvími a s místními občany. Reflektují soudobé problémy a snaží se je řešit.

Diplomová práce seznamuje s některými z těchto problémů v kontextu prostředí pražského centra. Protože ať se jedná o rušení nočního pořádku, konzumaci alkoholu v ulicích, vzrůstající počet turistů v Praze, úbytek stálých obyvatel nebo jen nepořádek na ulicích, problémy metropole se velmi podobají problémům, které mají ostatní větší města ve světě. V některých z nich působí právě Street Pastors.

Lidé, již pracují jako dobrovolní pastorační pracovníci na ulici a jsou členy tohoto hnutí, takto následují vzor Ježíše Krista. Ve své době tuto činnost učil lidi vykonávat Ježíš sám, protože tehdy ji bylo zapotřebí stejně jako dnes.

Problémy se možná trochu změnily, ale principy pomoci zůstaly stejné. Proto diplomová práce seznamuje s příklady využití terénní práce, jak byla vykonávána již v křesťanské historii včetně jejích počátků i jejího zakotvení v sociální nauce církve, a především se zabývá možností implementace tohoto řešení v prostředí Prahy.

Diplomová práce zmiňuje podobné aktivity, které na území hlavního města i jinde uskutečňují různé subjekty. Žádná z těchto aktivit se zatím plně nezaměřuje na problémy, které byly naznačeny v úvodu, ale seznámení se s těmito aktivitami může posloužit jako příklad.

Ukazuje se totiž, že pro úspěch projektu je klíčové uzavření smlouvy mezi příslušnými subjekty. Jedná se o subjekty, které reprezentují církev, policii a samosprávu.

Projekt podobný zahraničnímu hnutí Street Pastors zpracovaný některou z církví může být úspěšný jen tehdy, bude-li spolupracovat s místní samosprávou a městskou policií a pokud tato spolupráce bude ustanovena smluvně.

7. Seznam literatury

Knižní publikace

- BAHOUNEK Jiří. *Sociální učení církve*. Petrov: Brno, 1991.
- Bible Překlad 21. století. Ved. FLEK Alexandr. Praha: Biblion, 2009. 1. vydání
- Bonaventura z Bagnoreggia In: MESSINA Rosario. *Dějiny charitativní činnosti*.
Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005
- DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Faith on the Streets*. London: Hodder & Stoughton Ltd, 2014. 1. vydání.
- DAVIES Rosalind. ISAAC Les. *Street Pastors*. Eastbourne: David C. Cook Kingsway Communications LTD, 2009. 1. vydání.
- HALAMA Jindřich. *Sociální učení Českých bratří 1464 – 1618*. Brno: CDK, 2003.
- HROMÁDKA Josef L.. *Zásady Českobratrské církve evangelické*. Praha: Synodní rada českobratrské církve evangelické v Ústředním církevním nakladatelství v Praze, 1968. 1. vydání.
- KAŇÁK Miloslav. *Milíč z Kroměříže*. Praha: Blahoslav, 1975
- MATOUŠEK Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2008. 2. vydání.
- MATOUŠEK Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2008. 2. vydání.
- MESSINA Rosario. *Dějiny charitativní činnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005.
- OPATRŇÝ Aleš. *Pastorační péče v méně obvyklých situacích*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha při Arcibiskupství pražském, 2000. 2. vydání.
- RHEINHEIMER Martin. *Chudáci, žebráci a vaganti. Lidé na okraji společnosti 1450 – 1850*. Praha: Vyšehrad, 2003. 1. vydání.
- SMOLÍK Josef. *Pastýřská péče*. Praha: Kalich, 1991. 1. vydání.

Církevní dokumenty

Benedikt XVI. *Caritas in Veritate*. Řím, u Svatého Petra, 29. 6. 2009. Římskokatolická farnost Pustiměř, Drysice, Podivice. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: <https://www.pustimer-farnost.cz/2009/caritas.pdf>

Jan Pavel II.. *Centesimus Annus*.. Řím, u Svatého Petra, 1. 5. 1991. Praha: Zvon, 1996. [online]. Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/CentesimusAnnus.htm

Pavel, biskup. Otcové posvátného sněmu. *Apostolicam Actuositatem*. Řím, u Svatého Petra 18. 11. 1965. Svatý stolec. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_decree_19651118_apostolicam-actuositatem_cs.html

Pavel VI. *Gaudium et Spes*, Řím, u Svatého Petra, 7. 12. 1965. Svatý stolec. [online] Dostupné 2. 3. 2018 zde: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19651207_gaudium-et-spes_cs.html

Pavel VI. *Populorum Progresio*. Řím, u Svatého Petra, 26. 3. 1967. Praha: Zvon, 1996. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/PopulorumProgressio.htm

Pius II. *Quadragesimo Anno*. Řím, u Svatého Petra 15. 5. 1931. Praha: Zvon, 1996. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/QuadragesimoAnno.htm

Lev XIII. *Rerum Novarum*. 15. 5. 1891. Praha: Zvon, 1996. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: http://www.kebrle.cz/katdocs/soc_enc/RerumNovarum.htm

Elektronické zdroje

- Airbnb. [online] Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.airbnb.cz/>
- Arcidiecézní charita Praha. [online] Dostupné 2. 3. 2018 zde: <http://praha.charita.cz/sluzby/>
- Armáda České republiky. [online] Dostupné 7. 3. 2018 zde: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=12264>
- Asociace nemocničních kaplanů. [online] Dostupné 7. 3. 2018 zde: <http://www.nemocnikaplan.cz/rubrika/16-Dohoda-mezi-ERC-a-CBK/index.htm>
- CISNEROS ÖRNBERG Jenny, ROOM Robin. *Impact of tourism on drinking and alcohol policy in low- and middle- income countries: A selective thematic review*. Contemporary Drug Problems. [online] čís. 41, 2014. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/009145091404100202>
- CzechTourism. [online] *Návštěvnost turistických cílů*. Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://czechtourism.cz/institut-turismu/marketingovy-vyzkum/infografiky/navstevnost-turistickych-cilu-2016/>
- České dědictví UNESCO. [online] Dostupné 28. 2. 2018 zde: <https://www.unesco-czech.cz/praha/predstaveni/>
- Český statistický úřad. [online] *Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. Dostupné 20. 2. 2018 zde: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SLDB-ZAKL-Praha&pvoc=&katalog=31428&z=T>
- Člověk v tísni. [online] Dostupné zde: 3. 3. 2018 zde: <https://www.clovekvtisni.cz/cs/socialni-prace>
- Drop in. [online] Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://www.dropin.cz/index.php/terrenni-program>

- Duchovní služba Armády České republiky. [online] Dostupné 7. 3. 2018 zde: <http://www.kaplani.army.cz/>
- DVTV. [online] Oldřich Lomecký v pořadu DVTV. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://video.aktualne.cz/dvtv/lomecky-antikonfliktni-tym-nevznikl-je-nom-kvuli-kurakum-prah/r~22cbf8644b8511e79680002590604f2e/>
- GONZÁLES TIRADOS Rosa María. *Half a century of mass tourism: evolution and expectation*. The Service Industries Journal. [online] Čís. 31, 2011. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <http://dx.doi.org/10.1080/02642069.2010.485639>
- Home Office. [online] Dostupné 4. 3. 2018 zde: <https://www.gov.uk/government/organisations/disclosure-and-barring-service>
- Internetový zpravodajský deník iDnes.cz. [online] *Mačetový útok v Novém Boru policie přehodnotila na pokus o vraždu*. Dostupné 9. 12. 2011 zde: http://zpravy.idnes.cz/macetovy-utok-v-novem-boru-policie-prehodnotila-na-pokus-o-vrazdu-1ct-/krimi.aspx?c=A111209_162502_liberec-zpravy_alh
- JOHNSON Eric D. *Social Pastoral Care in the Urban Setting*. The Journal of Pastoral Care. [online] Čís. 4, 1978. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/00223409780320040>
- Maltéžská pomoc. [online] Dostupné 2. 3. 2018 zde: <http://www.maltezskapomoc.cz/>
- Městská část Praha 1. [online] *Informace o území*. Dostupné 20. 2. 2018 zde: <http://www.praha1.cz/cps/praha-1.html>
- Městská část Praha I. [online] *Jak bude hlavní město Praha řešit porušování pořádku a nočního klidu? Ptá se Praha 1*. Tisková zpráva 17. 1. 2016. Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://www.praha1.cz/cps/odbory-a-oddeleni-66839.html>

- Městská část Praha 1. [online] *Řešení hluku v nočních hodinách dostává reálné obrysy. Praha 1 není jedinou radnicí usilující o zavedení vyhlášky omezující provozní dobu problémových podniků.* Tisková zpráva 12. 2. 2014. Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://www.praha1.cz/cps/odbory-a-oddeleni-41266.html>
- Městská policie hl. m. Prahy. [online] *Zpráva o činnosti Městské policie hl. m. Prahy za rok 2010.* Dostupné 1. 3. 2018 zde: http://www.mppraha.cz/images/Rocni_zpravy/zprava-o-cinnosti-mestske-policie-praha-za-rok-2010.pdf
- Městská policie Hlavního města Prahy. [online] *Zpráva o činnosti Městské policie hl. m. Prahy za rok 2014.* Dostupné 23. 3. 2018 on-line zde: http://www.mppraha.cz/images/Download/Zpr%C3%A1va_o_%C4%8Dinnosti_MP_za_rok_2014_ES.pdf
- Městská policie Hlavního města Prahy. [online] *Zpráva o činnosti Městské policie hl. m. Prahy za rok 2016.* Dostupné 23. 3. 2018 zde: http://www.mppraha.cz/images/Rocni_zpravy/Zpr%C3%A1va_o_%C4%8Dinnosti_MP_PRAHA_2016.pdf
- Mistopisy.cz. [online] Dostupné 26. 2. 2018 zde: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/4609/praha-1/pocet-obyvatele/>
- Oxford Dictionary. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: <https://en.oxforddictionaries.com/>
- Prague City Tourism. [online] *Statistiky návštěvnosti pražských památek.* Dostupné 1. 3. 2018 zde: <https://www.praguecitytourism.cz/cs/nase-cinnost/statistiky-a-analyzy/statistiky-navstevnosti-prazskych-pamatek>
- Prague City Tourism. [online] *Tisková zpráva.* Dostupné 28. 2. 2018 zde: <http://www.praguecitytourism.cz/cs/media/tisk/praha-loni-pokorila-rekord-v-poctu-turistu-i-v-jejich-prenocovani-12230>

Progressive. [online] Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://www.progressive-os.cz/no-biohazard/>

Sananim. [online] Dostupné 1. 3. 2018 zde: [http://www.sananim.cz/terenni-programy-\(tp\)/kde-tp-najdete.html](http://www.sananim.cz/terenni-programy-(tp)/kde-tp-najdete.html)

Street Pastors. [online] Dostupné 3. 3. 2018 zde: <http://streetpastors.org/locations/plymouth/awards/les-isaac-founder-of-street-pastors-receives-obe/>

ŠNAJDROVÁ Zuzana. HOLPUCH Petr. *Sčítání bezdomovců na území Hl. města Prahy. Závěrečná zpráva.* [online] Praha, 2010. Dostupné zde: http://socialni.praha.eu/public/44/9f/ae/1877854_502943_zave-recna_zprava_scitani_bezdomovcu_hmp_2010.pdf

Technická správa komunikací Hlavního města Prahy. [online] *Ročenka 2016.* Dostupné 1. 3. 2018 zde: <http://www.tsk-praha.cz/static/udi-rocenka-2016-cz.pdf>

Technická správa komunikací Praha. [online] *Ročenka dopravy Praha 2015.* Dostupné 28. 2. 2018 zde: <http://www.tsk-praha.cz/static/udi-rocenka-2015-cz.pdf>

Vězeňská duchovenská péče. [online] Dostupné 7. 3. 2018 zde: <http://www.vdpcr.eu/oznamka/dohoda2013.pdf>

Zákony

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb.; Listina základních práv a svobod. In: Sbíрка zákonů ČR. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Dostupné 2. 3. 2018 zde: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Všeobecná deklaráce lidských práv. United Nations, 2015. OSN [online]. Dostupné 2. 3. 2018 online zde: http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/12/UDHR_2015_11x11_CZ2.pdf

Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů. In: Sbíрка zákonů

ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-3>

Zákon č. 40/2009 Sb.; Trestní zákoník. In: Sbíрка zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

Zákon č. 89/2012 Sb.; Občanský zákoník. In: Sbíрка zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. In: Sbíрка zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích. In: Sbíрка zákonů ČR. Centrum.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-prestupcich/>

Zákon č. 495/2005 Sb.; Zákon, kterým se mění zákon č. 3/2002 Sb. In: Sbíрка zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-495>

Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii. In: Sbíрка zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbíрка zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online]. Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

Zákon 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů,
ve znění pozdějších předpisů. In: Sbíрка zákonů ČR. Zakonyprolidi.cz [online].
Dostupné 30. 3. 2018 zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

8. Přílohy

Příloha 1.

Historie počtu obyvatel obce Praha 1.

Datum	Muži do 15 let	Muži nad 15 let	Ženy do 15 let	Ženy nad 15 let	Změna	Celkem
1. 1. 2018	1510	11115	1367	10328	-121	24320
1. 1. 2017	1499	11119	1359	10464	-215	24441
1. 1. 2016	1476	11169	1345	10666	-79	24656
1. 1. 2015	1445	11115	1322	10853	40	24735
1. 1. 2014	1420	11005	1320	10950	-302	24695
1. 1. 2013	1403	11040	1338	11216		24997

Zdroj: místopisy.cz

Příloha 2

Antikonfliktní tým

Zdroj: idnes.cz

Příloha 3

Southampton Street Pastors

Zdroj: streetpastors.org